

ICS

ADVISEURS

Integraal Accommodatieplan Binnensport & Bewegingsonderwijs

Opdrachtgever
Gemeente Hoogeveen

Referentienummer
2220213/20240222BN02

Datum
22 februari 2024

Auteur(s)
Wouter Hoogland, Marieke Slits,
Michel de Boer en Tijmen Bruil

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3	6. Huidige bezetting en prognose	23
1.1 Aanleiding	3	6.1 Huidige bezetting	23
1.2 Plan van Aanpak	3	6.2 Ontwikkelingen onderwijs	23
1.3 Scope	3	6.3 Ontwikkelingen verenigingen	25
2. Bestaand gemeentelijk beleid	4	6.4 Prognose toekomstige bezetting	27
3. Trends & ontwikkelingen	6	6.4.1 Toekomstige bezetting onderwijs	27
3.1 Demografische ontwikkelingen	6	6.4.2 Toekomstige bezetting verenigingen	27
3.1.1 Woningbouwontwikkelingen	6	7. Situatieschets en scenario's per accommodatie en gebied	29
3.1.2 Leerlingenprognose	7	7.1 Legenda	29
3.2 Maatschappelijke ontwikkelingen	7	7.2 Hoogeveen – De Weide	31
3.3 Lokale ontwikkelingen	8	7.3 Hoogeveen – Centrum en Zuid	34
4. Visie, missie en kaders	10	7.4 Hoogeveen – Krakeel	37
4.1 Context	10	7.5 Hoogeveen – Wolfsbos, Activum en Eduwiek	39
4.2 Visie en ambities binnensport en bewegingsonderwijs	10	7.6 Hollandscheveld, Elim en Nieuwlande	44
4.3 Kwaliteitskader	12	7.7 Pesse, Tiendeveen, Nieuweroord en Noordscheschut	47
4.3.1 Functionaliteit	12	8. Ontwikkelingen en financiën	49
4.3.2 Typen binnensportaccommodaties	14	8.1 Uitgangspunten	49
4.3.3 Technische staat	14	8.2 Investerings	50
4.3.4 Financiën	15	8.2.1 De Weide	50
4.3.5 Bezetting	15	8.2.2 Centrum, Zuid, Krakeel	50
5. Huidig aanbod	18	8.2.3 Wolfsbos, Activum en Eduwiek	50
5.1 Overzicht binnensportaccommodaties	18	8.2.4 Hollandscheveld, Elim en Nieuwlande	50
5.2 Functionaliteit	19	8.2.5 Pesse, Tiendeveen, Nieuweroord en Noordscheschut	51
5.3 Belevingswaarde gebruikers	20	8.3 Investerings in relatie tot duurzaamheid	52
5.4 Technische staat	21	9. Conclusies en aanbevelingen	53
5.4.1 Onderhoudsstaat	21	Bijlagen	55
5.4.2 Energielabel	21		
5.4.3 Ventilatie	21		
5.4.4 Bouwjaar	22		
5.4.5 Financiën	22		

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De wereld van sport is continue in beweging. Sporten en bewegen is leuk, maar krijgt ook steeds meer een verbinding met sociaal maatschappelijke opgaven. In Hoogeveen is sport en bewegen eveneens een belangrijke factor; veel Hoogeveners zijn actief als sporter en/of vrijwilliger. Het verenigingsleven is sterk georganiseerd waardoor met sport en bewegen in Hoogeveen een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan sociaal – maatschappelijke doelstellingen.

In 2015 ontving Hoogeveen de titel “beste sportgemeente van het jaar”, waarna er nog diverse nominaties voor deze titel volgden. Mooie quote uit het Hoogeveners Sportakkoord luidt; “*Het huis staat en daar willen we de komende jaren verder aan bouwen met onze inwoners en partners*”.

Dit 'bouwen' gaat er eveneens om dat de gemeente voor haar inwoners de wens heeft uitgesproken de binnensport en het bewegingsonderwijs zo goed als mogelijk in de toekomst te faciliteren, zowel kwalitatief en kwantitatief. Vertrekpunt hierbij is het komen tot een algehele visie vertaald in kwaliteitskaders voor de binnensportaccommodaties, wat vervolgens resulteert in een scenario-uitwerking (inhoudelijk en financieel).

Dit Integraal Accommodatieplan Binnensport en Bewegingsonderwijs (IABB) is een uitwerking hiervan en laat zien op welke wijze de gemeente een toekomstbestendige portefeuille van binnensportaccommodaties kan faciliteren.

1.2 Plan van Aanpak

Een belangrijk uitgangspunt voor het IABB is dat het een gedragen plan is van scholen, sportverenigingen en gemeente. Betrokkenheid en draagvlak vormen de basis voor dit plan. De scholen en sportverenigingen zijn betrokken bij het proces door participatie in een aantal georganiseerde bijeenkomsten. Bovendien hebben zij in januari 2023 vragenlijsten ingevuld. Hierin zijn

informatie, inzichten en standpunten onderverdeeld om zo tot een samenhangend en gedragen plan te komen.

De belangrijkste aspecten, welke in dit plan terug zijn te vinden, zijn als volgt:

- **Visie en ambities binnensport en bewegingsonderwijs**
Om uiteindelijk tot plannen te komen, wordt de vraag beantwoord wat de gemeente, scholen en sportverenigingen beogen. Thema's als aanbod, krimp, groei en duurzaamheid zijn behandeld tijdens bijeenkomsten.
- **Situatieschets en scenario's per accommodatie en gebied**
Op basis van de gebiedsindeling die de gemeente Hoogeveen hanteert, wordt aan de hand van verschillende aspecten inzage gegeven van de huidige en toekomstige situatie van de binnensportaccommodaties. Per accommodatie wordt een advies gegeven in relatie tot scenario's als instandhouding, renovatie en (ver)nieuwbouw.

1.3 Scope

De scope van dit Integraal accommodatieplan betreft alle binnensportaccommodaties (gymzalen, sportzalen en sporthallen) welke in eigendom zijn van de gemeente Hoogeveen, de scholen en stichtingen. De totale lijst is weergegeven in paragraaf 5.1.

2. Bestaand gemeentelijk beleid

Voor het ontwikkelen van de visie is het belangrijk om in beeld te hebben, welke bestaande beleidslijnen en uitgangspunten er zijn op thema's die van belang zijn in relatie tot de binnensport en het bewegingsonderwijs. De belangrijkste documenten worden hieronder zowel in relatie tot het sport- en het sportaccommodatiebeleid benoemd.

Coalitieakkoord 2022-2026

In het coalitieakkoord 2022-2026 wordt benoemd dat sport en bewegen goed voor iedereen is en daarom voor iedereen toegankelijk dient te zijn. Bovendien wil de gemeente duurzaam zijn in de brede zin van het woord en wil de gemeente in 2030 CO₂-neutraal zijn en wordt eraan gewerkt om in 2050 alle gebouwen van het aardgas af te hebben. Het gemeentelijk vastgoedbeleid gaat uit van dezelfde principes om minder CO₂ uit te stoten en te verduurzamen. Waar mogelijk wordt dit al op zoveel mogelijk natuurlijke momenten in grootschalig onderhoud opgepakt of bij renovaties en nieuwbouw. De vervangingsinvesteringen die in dit IHP Binnensport tot stand komen bieden daarmee een uitgelezen kans om in de opgave mee te nemen.

Toekomstvisie 'Hoogeveen en haar ambities'

In relatie tot de toekomstvisie 'Hoogeveen en haar ambities' wordt duidelijk dat de gemeente onder meer blijft inzetten op het behouden en versterken van voorzieningen voor sport, onderwijs, cultuur en zorg in de stad Hoogeveen. De focus komt te liggen op voorzieningen die bijdragen aan maatschappelijke doelen, waarbij wordt gestuurd op samenwerking en clustering.

Beleidsnotitie 'Gemeentelijke Sportaccommodaties (2009)'

De beleidsnotitie 'Gemeentelijke Sportaccommodaties (2009)' is de voorloper van het te ontwikkelen integrale plan voor de binnensport wat nu voorligt. In deze beleidsnotitie zijn de gemeentelijke beleidskaders vastgesteld voor het onderhouden en realiseren van zowel de binnensport als ook de buitensportaccommodaties. Conform deze kaders is de afgelopen jaren gewerkt en zijn deze kaders voor de binnensportaccommodaties onder de loep genomen en waar nodig aangevuld en bijgesteld. In dit plan zijn deze mutaties terug te vinden.

Hoogeveens Sportakkoord 2020

In het Hoogeveens Sportakkoord 2020 wat als nieuw beleidskader dient voor sport en bewegen, is te lezen dat de gemeente een sportieve gemeente is. Er zijn goede faciliteiten, er is een bloeiend verenigingsleven, een divers sportaanbod en verenigingsleven en een aantal aansprekende sportevenementen. De gemeente werkt aan een aantal grote maatschappelijke opgaven op het gebied van leefstijl en gezondheid, sociaal, omgeving, economie en werk. Sport als bindmiddel in de samenleving kan op elk van deze opgaven een bijdrage leveren. Maar om sport als vliegwiel voor een vitale samenleving te kunnen benutten heb je "sterke sport" nodig. Samen voor een sterke sport én voor een betere benutting van de kracht van sport. Om dit te realiseren, zijn de ambities in dit akkoord als volgt:

1. Een leven lang bewegen

Ambitie is om de bewegingsvaardigheid van jonge sporters te verbeteren door een impuls te geven aan de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en begeleiding van deze jonge sporters te verbeteren en klaar te stomen voor een leven lang sporten en bewegen.

2. Vitale sportclubs voor een vitaal Hoogeveen

Ambitie is om de vitaliteit van de sportclubs in de gemeente (verder) te vergroten, welke vanuit een positieve sportcultuur de eigen leden optimaal bedient, maar ook een belangrijke maatschappelijke functie speelt in de eigen wijk of het dorp.

3. Sport en Bewegen voor iedereen

Iedere inwoner van Hoogeveen krijgt de kans om deel te nemen aan sport en bewegen aan voor hem of haar passende en aantrekkelijke activiteiten.

4. Bevorderen vitaliteit en gezondheid

Het bevorderen van sport en bewegen inclusief denken en handelen op scholen, bedrijven en bij de inrichting van de openbare ruimte.

5. Sportief recreëren in een aantrekkelijk Hoogeveen

Het ontwikkelen van een samenhangend en aantrekkelijk toeristisch-recreatief product met daarin ruimte voor sportevenementen en sportieve recreatie met een maatschappelijke impact.

6. Sporttalent ontplooiën

Hoogveen wil talentvolle sporters en hun omgeving uitdagen het beste uit zichzelf te halen en hen optimale begeleiding bieden om hun talent te ontwikkelen. De ambities binnen dit akkoord laten zien dat het van belang is om binnensportaccommodaties te faciliteren die hierop passend zijn, waarbij het gaat om een rijke en eigentijdse beweegomgeving (voor kinderen), (sociaal) veilige, toegankelijke accommodaties welke functioneel ingericht zijn voor verschillende sportaanbieders (doelgroepen). Voor elke accommodatie geldt overigens dat hierbij 'op maat' gekeken dient te worden naar de configuratie.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) Primair & (voortgezet) speciaal onderwijs, 2021

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting voor scholen in het primair- en voortgezet onderwijs. De gebouwen zijn (juridisch) eigendom van de schoolbesturen en om een goed beeld te krijgen van de toekomstige investeringen maakte de gemeente samen met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Dit plan is in 2021 volbracht en laat alle lokale afspraken, ambities en plannen rondom de onderwijshuisvesting in de gemeente zien. Ruimten om het bewegingsonderwijs in te faciliteren, in de vorm van gymlokalen, is geen onderdeel van het IHP Onderwijs, maar maakt juist onderdeel uit van dit plan, het Integraal Huisvestingsplan Binnensport en Bewegingsonderwijs. In de uitwerking van de opgaven binnen dit plan, wordt rekening gehouden met het IHP Onderwijs.

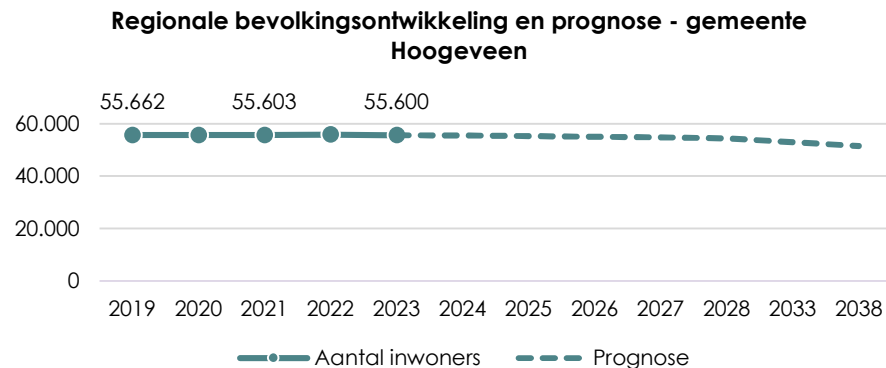
3. Trends & ontwikkelingen

Om de huidige en toekomstige vraag vanuit de sportverenigingen en scholen in de gemeente Hoogeveen te kunnen duiden zijn er ontwikkelingen en prognoses die relevant zijn voor het sportcapaciteitsvraagstuk. We behandelen achtereenvolgens de volgende ontwikkelingen:

- Demografische ontwikkelingen;
 - Woningbouwontwikkelingen;
 - Leerlingenprognoses;
- Maatschappelijke ontwikkelingen;
- Lokale ontwikkelingen.

3.1 Demografische ontwikkelingen

Het aantal inwoners in de gemeente Hoogeveen is met 9.342 personen toegenomen van 46.515 in 1996 tot 55.600 in 2019 (toename van 20%)¹. In de afgelopen jaren is het inwoneraantal stabiel gebleven rond die 55.600 inwoners.

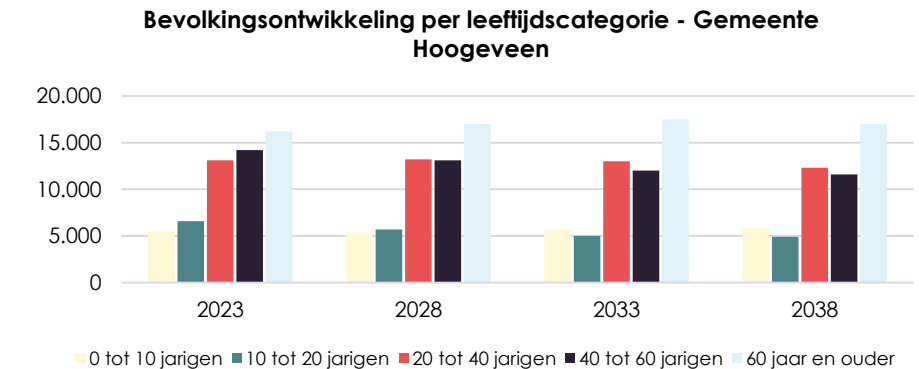

Figuur 1 - Regionale bevolkingsontwikkeling en prognose gemeente Hoogeveen (bron: CBS Statline)

¹ www.allecijfers.nl/gemeente/hoogeveen

Echter zal de bevolking in de komende jaren volgens prognoses van het CBS af gaan nemen. In de huidige prognose wordt uitgegaan van circa 51.600 inwoners in 2038. Dit betekent een krimp van 8% ten opzichte van het huidige aantal inwoners (circa 55.600 in 2023).

Daarnaast blijkt uit de bevolkingscijfers van Hoogeveen dat er sprake zal zijn van vergrijzing. De leeftijdscategorie 60 jaar en ouder neemt meer toe, terwijl de andere leeftijdscategorieën een daling laten zien. Tegelijkertijd is een lichte groei zichtbaar bij de 0- tot 10-jarigen. Vanwege de kleine verschuivingen in de leeftijdscategorieën is de verwachting dat deze ontwikkelingen niet of nauwelijks van invloed zullen zijn op de capaciteitsbehoefte van de binnensportaccommodaties.

Figuur 2 - Regionale prognose bevolkingsontwikkeling per leeftijdscategorie gemeente Hoogeveen (bron: CBS Statline)

3.1.1 Woningbouwontwikkelingen

Gemeente Hoogeveen is voornemens om tot 2030 in totaal 1.800 tot 2.200 nieuwe woningen te realiseren. Dit is bijna een verdubbeling van de woonvisie uit 2017. Een groot deel van de nieuwbouw woningen is bedoeld om in de stad Hoogeveen te realiseren. Om dit te bewerkstelligen heeft de gemeente in juni 2023 Rijkssubsidie gekregen om de woningbouw te versnellen. Deze komt voort uit het Deltaplan voor Noordelijk Nederland, waar de provincies Drenthe,

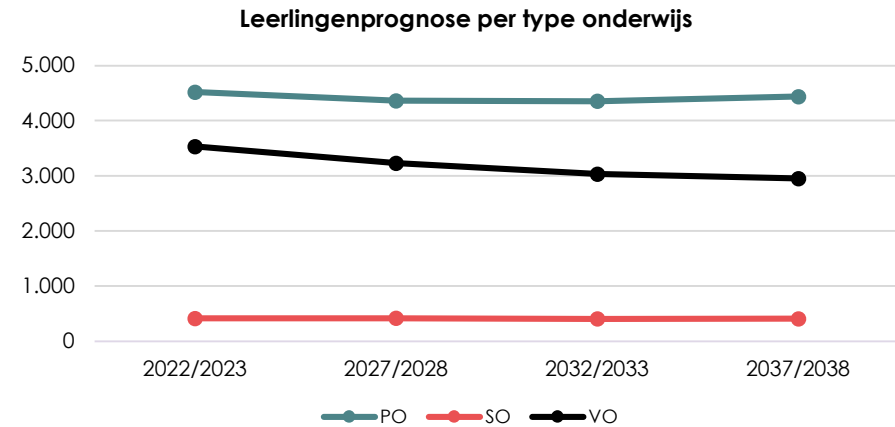
Friesland, Flevoland en Groningen een gezamenlijke opgave hebben om 220.000 woningen te realiseren in combinatie met een verbeterde spoorinfrastructuur. Binnen dit plan wordt erkend dat Hoogeveen een van de vier steden is die kampt met procentueel het grootste woningtekort.

Verder zal ook de bestaande infrastructuur verbeterd moeten worden. Bestaande wegen, fietspaden en andere infrastructuur wordt waar nodig verbeterd of nieuw aangelegd. De stationslocatie Hoogeveen is in zekere mate in evenwicht, wat inhoudt dat het aantal inwoners en arbeidsplaatsen binnen 15 minuten fietsen of OV-reistijd vanaf het station in evenwicht is met het aantal arbeidsplaatsen dat binnen 1 uur reistijd te bereiken is met trein en fiets.

3.1.2 Leerlingenprognose

Uit de leerlingenprognose (Pronexus, 2021) blijkt dat het leerlingenaantal in de gemeente Hoogeveen de komende jaren nagenoeg gelijk blijft in het primair en speciaal onderwijs en afneemt in het voortgezet onderwijs. De verwachte afname in het voortgezet onderwijs is aanzienlijk. In absolute getallen gaat de prognose nu uit van een daling van 670 leerlingen in de komende 15 jaar; van 8.469 in 2023 naar 7.799 leerlingen in 2038.

In het primair onderwijs zijn verschillen waar te nemen tussen de kernen. Het leerlingenaantal in alle kernen, inclusief de kern Hoogeveen blijft gelijk of laat een lichte krimp zien, met uitzondering van Hollandscheveld. In Hollandscheveld wordt als enige kern een lichte groei verwacht. De krimp en/of groei in alle kernen is echter zo klein dat deze nagenoeg verwaarloosbaar is en niet of nauwelijks invloed heeft op het capaciteit van binnensportaccommodaties in de (nabije) toekomst.

Figuur 3 - Leerlingenprognose gemeente Hoogeveen

3.2 Maatschappelijke ontwikkelingen

- **Ongebonden en anders georganiseerd sporten** neemt toe in de gemeente. Denk hierbij aan hardlopen, fitness, wielrennen en wandelen. Daarentegen neemt sporten in verenigingsverband af.
- De toenemende aandacht voor een **gezonde leefstijl**, sport en ieders eigen verantwoordelijkheid daarin, doet de sportdeelname stijgen.
- Georganiseerd sporten via clublidmaatschap verliest terrein; **flexibel sporten** is populair: mensen sporten vaker individueel of in zelfgevoemde groepen en op niet-traditionele locaties. Het aanbieden van nieuwe vormen van sport met minder verplichtingen kan hierop een uitkomst bieden. Voorbeelden hiervan zijn hardlopen, bootcamp, calisthenics en 'urban' sporten. Bovendien zijn er steeds meer traditionele binnensporten in de buitenlucht actief. Denk hierbij aan beachvolleybal, basketbal (3x3) en badminton.

- Steeds meer mensen willen een **'totaalbeleving'** als ze sporten. Sportevenementen zoals color- en mud-runs, toertochten en marathons worden belangrijker. Sportverenigingen kunnen hier op anticiperen, door het organiseren van evenementen en, of hierin te faciliteren door accommodaties beschikbaar te stellen.
- Ook **vrijwilligers** vragen meer **flexibiliteit**. Ze binden zich minder aan één club, maar doen verschillende vrijwilligersklussen. Sportclubs moeten bovendien concurreren met de stijgende vraag naar vrijwilligers op andere terreinen (mantelzorg, buurtparticipatie et cetera)
- **Schaarste in vrije tijd**: steeds meer ouders combineren werk, zorg voor kinderen en hun naasten. Gemak en combineren van taken en sporten en bewegen zijn hierbij sleutelwoorden. Het halen en brengen van deze kinderen kan worden gecombineerd met een toegesneden beweegaanbod voor die ouders bij de betreffende vereniging.
- Van traditioneel bewegingsonderwijs naar **eigentijds bewegingsonderwijs**: het inzetten op bewegingsonderwijs waarbij (binnen én buiten) méér ruimte is **voor veelzijdiger en beter bewegen** (en dit faciliteren) en het aanbieden van moderne vormen van bewegingsonderwijs (denk hierbij aan slacklines, freerunning, digitaal et cetera).
- Door de toenemende grijze druk neemt het aantal senioren toe, wat kansen biedt voor bijvoorbeeld de georganiseerde en ongeorganiseerde (binnen) sport: door een aanbod voor deze groeiende doelgroep te ontwikkelen of uit te breiden kan de dalende trend in relatie tot de deelname aan georganiseerd sporten van deze doelgroep, wellicht een stijgende lijn worden.

Kortom deze maatschappelijke ontwikkelingen laten zien dat de wensen en behoeften veranderen in relatie tot type en inrichting van binnensportaccommodaties. Het is hierbij van belang oog te hebben voor minder traditionele sporten, zoals bootcamp en 'urban sports' welke ook de wens hebben in de winterperiode binnen in een gymzaal, sportzaal of sporthal actief willen zijn. Bovendien zien we steeds meer dat de verbinding 'binnen-buiten' tot stand wordt gebracht en het goed is rekening te houden met de

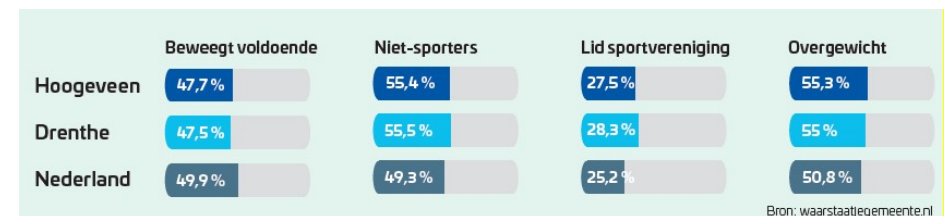
mogelijkheid om de direct of nabijgelegen omgeving van een binnensportaccommodatie, in te richten voor buitensporten en beweegactiviteiten (bijvoorbeeld 3x3 basketbal).

3.3 Lokale ontwikkelingen

Om goede voorspellingen te kunnen doen over de behoefte aan capaciteit is het goed om de lokale ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen in beeld te brengen. In deze paragraaf noemen we een aantal lokale trends en ontwikkelingen.

Een goede indicator hiervoor is de Sportdeelname Index. In 2021 deed gemiddeld 54% van de Nederlanders van vier jaar en ouder minstens een keer per week aan sport in Nederland. Voor volwassenen van 18 jaar en ouder was dat percentage landelijk 53,4%. In de gemeente Hoogeveen lag het percentage van wekelijkse sporters (van 18 jaar en ouder) lager, namelijk tussen de 43 en 48%.

Uit onderstaand figuur blijkt eveneens dat inwoners van Hoogeveen minder bewegen ten opzichte van Drenthe en landelijk. Opvallend is dat er gemiddeld meer mensen lid zijn van een sportvereniging dan landelijk. Ook blijft gezondheid, waarvan in het bijzonder overgewicht, in Drenthe achter ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Deze cijfers bevestigen dan ook dat het belangrijk is dat er blijvend geïnvesteerd wordt in de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod en daarmee de binnensportaccommodaties.

Tevredenheid sportaccommodaties

Verder is het in dit kader goed om te benoemen dat 77% van de inwoners in de gemeente Hoogeveen tevreden is over haar sportaccommodaties.²

Trends:

- **Binnensport gaat steeds meer naar buiten**
In coronatijd zijn veel scholen en sportverenigingen naar buiten gegaan en hebben ervaring opgedaan met bewegingsonderwijs en 'binnensporten' in de openlucht. Gezien goede ervaringen en voorbeelden uit het land van vooral scholen, is structureler 'buiten gymmen' een reële en noodzakelijke optie. Echter de buitenruimte is hiervoor veelal niet ingericht.
- **Verduurzaming en (sociale) veiligheid** van sportaccommodaties zijn actuele onderwerpen. Hiervoor zijn vanuit de overheid richtlijnen, voorbeelden, subsidies en ondersteuning beschikbaar. Voorbeelden van subsidies zijn onder andere de SPUK- en BOSA-regeling. Goed om hier voldoende inzage in te krijgen, wanneer er sprake is van bouw (en onderhoud) van binnensportaccommodaties.
- **Multifunctionaliteit en flexibele inrichting** zijn voorwaarden voor een optimale benutting, een hoge bezettingsgraad en een meer actieve en hedendaagse beweeglessen in het bewegingsonderwijs. Er liggen bovendien kansen om de accommodaties ook in te zetten voor bijvoorbeeld vergader- of onderwijsruimte, ontmoetingsplek, kinderopvanglocatie, flexwerkplekken of een andere maatschappelijke voorziening.
- **Toekomstbestendigheid** betekent dat de sportaccommodatie aangepast is op de eisen van deze tijd en flexibel mee kan bewegen met nieuwe trends en ontwikkelingen; het interieur multidisciplinair gebruiken en aan te passen voor jong en oud, verdient daarmee aandacht.
- **Meer uren bewegingsonderwijs**
Vanaf schooljaar 2023 - 2024 zijn alle basisscholen wettelijk verplicht minimaal twee lessen per week **bewegingsonderwijs** aan te bieden. Het gaat hierbij om minimaal 90 minuten per week.

² Hoogeveens Sportakkoord 2020.

4. Visie, missie en kaders

4.1 Context

De sport- en beweegwereld is sterk in ontwikkeling. Dit zien we ook terug in de gemeente Hoogeveen in relatie tot de binnensport en het bewegingsonderwijs. Zo neemt de vraag naar (extra) uren vanuit sportverenigingen en ongeorganiseerde sport toe, wordt er een bredere sportieve en maatschappelijke functie verlangd en proberen sportverenigingen beter aansluiting te vinden bij de wensen en behoeften van leden en niet-leden.

Voor het bewegingsonderwijs geldt, dat goed leren bewegen centraal staat. Bewegen als menselijke behoefte, waarbij de basis wordt gelegd om een leven lang te bewegen. Het met plezier goed leren bewegen en vervolgens in latere levensfase met plezier kunnen (blijven) sporten en/of bewegen. Ook voor het bewegingsonderwijs geldt dat de vraag naar zaalruimte voor lessen bewegingsonderwijs toeneemt. Hierbij staat één van de voornaamste vragen centraal: op welke manier kunnen we voor het bewegingsonderwijs aansluiting blijven vinden bij de belevingswereld van kinderen en jongeren?

Bovengenoemde ontwikkelingen vanuit het bewegingsonderwijs en de binnensport vragen om passende en toekomstbestendige binnensportaccommodaties voor de gemeente Hoogeveen. Om hiervoor een stip op de horizon te zetten, stellen we in dit hoofdstuk een visie en bijbehorende ambities op.

4.2 Visie en ambities binnensport en bewegingsonderwijs

De visie en ambities op de binnensport en bewegingsonderwijs, bestaat uit een vierluik, te weten:

1. Bewegingsonderwijs van de toekomst

Om het bewegingsonderwijs van de toekomst op een passende wijze invulling te geven is het van belang dat ieder kind op een *eigentijdse* manier, die aansluit op de belevingswereld van het kind, goed leert bewegen. Het veelzijdig bewegen (motorisch), de bekwaamheid (bijvoorbeeld inschattingsvermogen van bewegingen) en diverse sociale vaardigheden (samenwerken, winnen, verliezen, et cetera) van kinderen staan hierbij centraal.

Om te definiëren op welke wijze het bewegingsonderwijs in de toekomst op een eigentijdse manier aan te kunnen blijven bieden, is er een bijeenkomst georganiseerd met een delegatie van leerkrachten bewegingsonderwijs uit het primair onderwijs. Tijdens deze sessie zijn meerdere ambities benoemd die nodig zijn om dit te realiseren:

- Het invulling geven aan efficiënte lessen door de benodigde beweegruiden zoveel als mogelijk in de nabijheid van de gebruiker (scholen) te situeren;
- Het aanbieden van bewegingsonderwijs; binnen én buiten. Genoemd wordt het schoolplein en de openbare ruimte rondom de gymzaal met als voorwaarde dat deze veilig, beweegvriendelijk en uitdagend zijn ingericht;
- Bewegen breder aanbieden gedurende de dag bijvoorbeeld middels de dynamische schooldag;
- Een (basis) inventaris die eigentijdse lessen kan faciliteren door aan te (blijven) sluiten op de belevingswereld van kinderen. Dit vraagt om een multifunctionele en flexibele inventaris waarin ruimte blijft voor vernieuwing/innovatie en aanbieden van trendsporten;
- Het gebruikmaken van technologie in interactieve lesvormen door bijvoorbeeld het toepassen van wand- en vloerprojectie en/of een interactieve led-vloer;
- Een sporttechnische inrichting met makkelijk hanteerbaar en multifunctioneel materiaal, zoveel als mogelijk elektrisch (of via een app op telefoon/tablet) bedienbaar en "op wielen" verplaatsbaar;
- Accommodaties met een goede akoestiek, veilige wanden, gezond binnenklimaat en een positieve beweeguitstraling;
- Lessen bewegingsonderwijs worden aangeboden door gekwalificeerde vakleerkrachten bewegingsonderwijs;
- Accommodaties realiseren met een passende sportvloeroppervlakte met als doel de huidige groepen in meerdere kleinere groepen tegelijk les te kunnen geven en in beweging te hebben.

2. Ambities en wensen binnensport

Na de genoemde bijeenkomst voor de vakleerkrachten bewegingsonderwijs zijn aansluitend de Hoogeveense binnensportverenigingen uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst is opgehaald wat er nodig is om de binnensport ook in de toekomst hun verenigingsactiviteiten op een eigentijdse en duurzame manier

aan te kunnen blijven bieden. Tijdens deze sessie zijn meerdere ambities benoemd die nodig zijn om dit te realiseren:

- Het behouden van kleinschalige beweegruiden gecombineerd met ruimte voor 'socializen';
- Piekbezetting in wintermaanden reduceren door voor niet reguliere binnensportactiviteiten (zoals zaalhockey- en korfbal) op zoek te gaan naar alternatieve oplossingen (blaashallen, semi - permanente sporthallen et cetera);
- Georganiseerde open sportclubdagen ten behoeve van kennismaking en ledenwerving;
- Hulp & instructies bij faciliteren een aanbod creëren voor mensen met een beperking & ouderen.

3. Synergie binnensport, (bewegings-)onderwijs en het maatschappelijk domein

Tijdens de bijeenkomsten is benoemd om bij nieuwbouw, renovatie en verduurzaming van binnensportaccommodaties in te zetten op efficiënte en creatieve oplossingen als het gaat om samenwerking en het slim combineren van functies. Dit door onder meer in te zetten op multifunctionaliteit. Het is daarbij goed om afwegingen te maken in hoeverre het mogelijk is om integraal te kijken naar koppelkansen tussen sport, onderwijs, cultuur, gezondheid, zorg en welzijn.

4. Algemene kaders

In de [beleidsnotitie 'Gemeentelijke Sportaccommodaties \(2009\)](#) zijn algemene kaders benoemd die anno 2023 nog steeds van toepassing zijn. Bovendien is er op basis van de geschetste ontwikkelingen in het voorgaande hoofdstuk en op basis van de bovenstaande visie en ambities een herijking op deze algemene kaders gedaan.

De kaders zijn daarmee als volgt:

- Sportaccommodaties op een kwalitatief gewenst niveau brengen en behouden, zodat het gemeentelijk sportbeleid kan worden uitgevoerd;
- Sportaccommodaties toegankelijk, (sociaal) veilig en bereikbaar laten zijn voor alle inwoners;

- Sportaccommodaties primair bestemmen voor eigentijds bewegingsonderwijs en breedtesportactiviteiten (in zowel trainings- als wedstrijdverband) en welke minimaal voor deze gebruikersgroepen zijn uitgerust (onder andere in relatie tot afmetingen en inventaris);
- Sportaccommodaties secundair inrichten voor niet/of minder traditionele sport- en beweegactiviteiten;
- (Rekening houden met) het inrichten van het omliggend terrein van sportaccommodaties om zo (toekomstige) buitensport- en beweegactiviteiten te faciliteren.

Op maat aanpak

Bovenstaande kaders verlangen een 'op maat' aanpak per accommodatie; in samenspraak met gebruikers en eventuele potentiële gebruikers wordt bepaald wat de gewenste configuratie is van de binnensportaccommodatie het omliggende terrein.

Bovendien zijn de bovenstaande kaders uitgewerkt in paragraaf 4.3. In deze paragraaf is een (toekomstig) kwaliteitskader ontwikkeld voor de binnensportaccommodaties.

4.3 Kwaliteitskader

Uit bovenstaande visie en ambities blijkt dat toekomstbestendige binnensportaccommodaties bestaan uit accommodaties die zowel in kwantitatieve als ook in kwalitatieve zin voldoende benut kunnen worden voor in ieder geval eigentijds bewegingsonderwijs en toekomstige binnensportactiviteiten (georganiseerd en ongeorganiseerd).

Om deze visie en ambities nader te kwalificeren, is een vertaalslag gemaakt in de vorm van een kwaliteitskader. Een kader met objectieve criteria; ofwel een kwaliteitskader waar toekomstige, nieuw te realiseren binnensportaccommodaties minimaal (op onderdelen) aan dienen te voldoen.

Dit kwaliteitskader is als volgt samengevat:

Kwaliteitskader	
1. Functionaliteit	Afmetingen – norm VNG/KVLO/NOC*NSF
2. Technische staat	Onderhoudsstaat
	Energielabel
	Ventilatie
	Technische belevingswaarde
3. Financiën	Gemiddelde onderhoudslasten voor de komende 10 jaar
4. Bezetting	Bezetting onderwijs normatief huidig/prognose
	Bezetting onderwijs huidige gebruik
	Bezetting verenigingen (week/weekend) reguliere maanden, huidige gebruik/prognose
	Bezetting verenigingen (week/weekend) winter maanden, huidige gebruik/prognose

Tabel 1 - Kwaliteitskader met te beoordelen aspecten per kwaliteitscriteria

Om de genoemde kwaliteitscriteria te normeren, is op verschillende aspecten bovenstaande tabel opgemaakt. In de volgende paragrafen wordt per criteria een uitleg gegeven. Vervolgens zijn de accommodaties in hoofdstuk 7 beoordeeld op deze criteria, welke terug zijn te vinden in kansenskaarten. Deze beoordeling is gedaan op basis van het toekennen van de kleuren rood, oranje en groen.

4.3.1 Functionaliteit

4.3.1.1 Afmetingen

De functionaliteit van de binnensportaccommodaties wordt mede bepaald door de afmetingen van de voorzieningen. De afmetingen van de voorzieningen bepalen welke sporten er kunnen worden beoefend. Vanuit het bewegingsonderwijs worden de richtlijnen van de Norm VNG (modelverordening) en de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) gebruikt. Voor het sportgebruik gelden de richtlijnen zoals deze zijn opgenomen in het handboek Sportaccommodaties van NOC*NSF.

Geschiktheid voorzieningen – Norm VNG

De VNG-norm schrijft voor dat een zaal voor bewegingsonderwijs minimaal een oppervlakte heeft van 252 m² (21 x 12 meter). Dit is de minimale afmeting waaraan een zaal voor bewegingsonderwijs moet voldoen. Echter gymzalen met deze afmetingen worden vaak als te klein ervaren. Het lesgeven aan een groep van 30 leerlingen met als uitgangspunt dat alle leerlingen continue in beweging kunnen zijn is minder goed mogelijk bij deze afmetingen.

Geschiktheid voorzieningen – KVLO

De KVLO schrijft voor dat een zaal voor bewegingsonderwijs minimaal 308 m² dient te zijn³ (22 x 14 meter). Daarnaast worden voor het voortgezet onderwijs (VO) en de binnensport, naast de minimale standaardzalen, grotere zalen (26 x 14 meter) aanbevolen. Het gelijktijdig zelfstandig en gedifferentieerd werken aan verschillende bewegingsactiviteiten in groepen, het (sport)spelen op aangepaste veldjes vraagt om deze bredere en grotere zalen, aldus de KVLO. Het streven is om als gemeente deze maatvoering te hanteren zoals beschreven in het Handboek 'Huisvesting bewegingsonderwijs' (2019, KVLO). Het gaat hierbij niet alleen om maatvoering; in relatie tot de sport- en spelmaterialen geldt dat de intentie is dat de toekomstige accommodaties voldoen aan de KVLO basis inventarislijst (2019, KVLO⁴).

Geschiktheid voorzieningen – NOC*NSF

Het kwaliteitszorgsysteem van NOC*NSF schrijft minimale afmetingseisen voor. Dit zowel voor de speelveldoppervlakte alsook voor de omloop rondom het speelveld. In onderstaande tabel zijn deze minimale afmetingen weergegeven:

Type sport	Lengte	Breedte	Hoogte
Badminton	15,4	8,1	7
Basketbal	28	16	7
Volleybal	22	13	7
Combiveld ⁵	44	26	n.v.t.

Tabel 2 - Minimale afmetingen sportvoorzieningen per sport

³ Bron: Handboek Huisvesting bewegingsonderwijs KVLO 2019

⁴ Deze lijst wordt ten tijde van dit onderzoek opnieuw onder de loep genomen door de KVLO; het is van belang hier acht op te slaan en te werken met een meest actuele versie welke dus in ontwikkeling is.

Voor mensen met een beperking is in principe iedere halvorm of -maat geschikt, maar is het bepalen van welke sporten in een bepaalde hal kunnen plaatsvinden afhankelijk van de vrije uitloop en vrije hoogte en daarnaast of noodzakelijke ruimten, bijvoorbeeld voor scheidsrechters voldoen aan de obstakelvrije afmetingen. Zo is onder andere bij rolstoelbasketbal het noodzakelijk om naast het veld minimaal 2 meter vrije uitloopruimte te hebben, zodat bij het inbrengen van de bal er meer mogelijkheden zijn. En daarnaast is het bij verschillende rolstoelsporten noodzakelijk dat er opbergruimte is buiten de sportvelden en de daarbij behorende vrije uitlopen, waar eventueel de dagelijkse niet-sportrolstoelen van de spelers kunnen worden opgeborgen⁶.

Voor (reguliere) wedstrijden is het van belang oog te hebben op welke niveau deze plaatsvinden. Per divisie, afdeling en per tak van sport kan dit verschillen. Het is daarbij van belang om het kwaliteitszorgsysteem van NOC*NSF te hanteren. Zeker bij nieuwbouw van binnensportaccommodaties. De beoordeling wordt als volgt gedaan:

VNG	Voldoet	
	Voldoet niet	
KVLO	Voldoet	
	Voldoet niet	
NOC*NSF	Voldoet	
	Voldoet niet	

4.3.1.2 Functionele belevingswaarde

De functionele belevingswaarde is geen onderdeel van het kwaliteitskader. Dit omdat dit subjectieve criteria zijn, maar deze criteria geven wel een waardevol inzicht in hoe gebruikers de verschillende aspecten van de faciliteit beoordelen. Deze beoordeling richt zich specifiek op onderdelen als ligging en bereikbaarheid, beschikbaarheid, zaalafmeting en belijning, inventaris en afstemming met de beheerder. Door deze elementen te evalueren met de gebruikers, is te bepalen hoe ze bijdragen aan een positieve (sport)ervaring of juist afbreuk doen aan het gebruik van de accommodaties.

⁵ Bron: Kwaliteitszorgsysteem NOC*NSF.

⁶ Bron: Richtlijnen Toegankelijkheid Indoor Sportaccommodaties, Stichting Onbeperkt Sportief

4.3.2 Typen binnensportaccommodaties

In relatie tot binnensportaccommodaties hebben we doorgaans te maken met de volgende types accommodaties:

1. Gymzalen

Gymzalen hebben per definitie een te kleine oppervlakte om de meeste binnensporten te accommoderen als het gaat om bijvoorbeeld competitiewedstrijden. Daarom zijn gymzalen in beginsel voor gymnastieklessen van het onderwijs. Een veld voor zaalhandbal, zaalhockey, zaalkorfbal en zaalvoetbal kan niet in een gymzaal worden uitgelijnd. Ook voor basketbal voldoet een gymzaal niet aan de minimale afmetingen. Voor badminton en volleybal geldt dat de vloerafmetingen wel volstaan, maar dat de hoogte van een gymzaal een beperkende factor is. Voor competitie doeleinden dient een accommodatie minimaal 7 meter hoog te zijn. Gymzalen hebben doorgaans een hoogte van 5,5 meter. Wel zouden gymzalen eventueel door badminton/volleybalverenigingen gericht op recreatiesport (geen wedstrijden of competitie) kunnen worden gebruikt. Uiteraard kunnen daarnaast binnensporten zonder belijning, zoals tafeltennis, vechtsporten, gymnastiek en bepaalde disciplines binnen het turnen, wel plaatsvinden in de gymzalen.

2. Sportzalen

In reguliere (standaard) sportzalen, met een afmeting van 28 bij 22 meter, wordt ruimte geboden voor badminton, volleybal en sporten zonder belijning. Voor basketbal, zaalhandbal, zaalhockey, zaalkorfbal en zaalvoetbal geldt dat het niet mogelijk is om in een sportzaal in competitieverband te sporten.

3. Sporthallen

In reguliere (standaard) sporthallen, vaak met afmetingen van 44 bij 26 meter of 48 bij 28 meter, wordt ruimte geboden om zowel in trainings- als in wedstrijdverband sporten als badminton, tennis, volleybal, zaalhandbal, zaalhockey, zaalkorfbal, zaalvoetbal, maar ook sporten die dikwijls geen belijning nodig hebben zoals gymnastiek, tafeltennis en turnen te beoefenen. Dergelijke hallen zijn vaak in minimaal drie zaaldelen te verdelen door middel van scheidingswanden.

4.3.3 Technische staat

De technische waarde geeft inzage in de prestatie die verwacht mag worden in relatie tot de bouwkundige en technische kwaliteit van het gebouw. Denk hierbij aan gezondheid, duurzaamheid en het onderhoud.

De technische staat van een sportaccommodatie wordt beoordeeld aan de hand van verschillende criteria, waaronder de onderhoudsstaat, het energielabel (indien beschikbaar), ventilatie en de technische belevingswaarde.

4.3.3.1 Onderhoudsstaat

De onderhoudsstaat wordt beoordeeld op basis van een inspectierapport conform NEN 2767, wat inzicht geeft in de staat van de verschillende technische aspecten van de accommodatie. Het conditieniveau loopt, conform NEN 2767 van uitstekend tot en met zeer slecht:

Uitstekend	
Goed	
Redelijk	
Matig	
Slecht	
Zeer slecht	

Het gewenste niveau voor de accommodaties in de gemeente Hoogeveen is minimaal 'Goed'.

4.3.3.2 Energielabel

Het energielabel biedt informatie over de energie-efficiëntie van de sport-faciliteit. Een gunstig energielabel duidt op een goed geïsoleerde accommodatie met energiezuinige installaties, wat bijdraagt aan lagere energiekosten en een duurzamer gebruik. Het gaat hier om de volgende scores:

A t/m B	
C t/m E	
F t/m G	

Het gewenste niveau voor de accommodaties in de gemeente Hoogeveen is minimaal A, zoals benoemd als ambitie in het coalitieakkoord.

4.3.3.3 Ventilatie

Ventilatie is een belangrijk aspect van de technische staat van een gebouw, omdat een goede luchtkwaliteit essentieel is voor het comfort en welzijn van de gebruikers. Een adequaat ventilatiesysteem zorgt voor voldoende toevoer van verse lucht en afvoer van vervuilde lucht, wat de sportervaring positief beïnvloedt.

Uitgangspunt is dat we hier uitgaan van een klas leerlingen per zaaldeel (bijvoorbeeld 30 sporters * 40 m³/h) dan dient 1.200 m³/h aanwezig te zijn met een minimum van 7 m³ per m² vloeroppervlak wat minimaal 2.156 m³/h is.

Bestaande bouw 3,44 dm³/s (=12,384 m³/h) per persoon en nieuwbouw 6,5 dm³/s (=23,4 m³/h) per persoon in het bouwbesluit. 30 personen = 372 m³/h bestaand of 702 m³/h nieuwbouw/verbouw. Dit ziet er als volgt uit:

≥ 2.156 m ³ /h	Per zaaldeel (min. 14x22 m ¹)	Voldoet aan NOC*NSF
≥ 700 m ³ /h	Per zaaldeel	Voldoet aan bouwbesluit
Geen mechanische afzuiging	Per zaaldeel	Voldoet niet

Het gewenste niveau voor de accommodaties in de gemeente Hoogeveen is minimaal ≥ 2.156 m³/h. Dit is conform de norm van NOC*NSF.

4.3.3.4 Technische belevingswaarde

De technische belevingswaarde van een sportaccommodatie biedt (evenals de functionele belevingswaarde) waardevol inzicht in hoe gebruikers de verschillende aspecten van de faciliteit beoordelen. De technische belevingswaarde van de sportaccommodatie wordt beoordeeld op basis van de gebruikerservaring en richt zich specifiek op de staat van het onderhoud, klimaatbeheersing, akoestiek en schoonmaak. Door deze elementen te evalueren, kunnen we bepalen hoe ze bijdragen aan een positieve sportervaring of juist afbreuk doen aan het gebruik van de accommodatie.

⁷ Bvo staat voor het Bruto Vloeroppervlak, de oppervlakte gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingsconstructies rondom de betreffende ruimten.

4.3.4 Financiën

De financiële beoordeling van een sportaccommodatie wordt uitgevoerd op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Hierbij wordt gekeken naar de geplande onderhoudswerkzaamheden en de bijbehorende kosten voor de komende 10 jaar. Wanneer er grote onderhoudsposten zijn gepland, kan dit een indicatie zijn dat de accommodatie op financieel vlak minder goed presteert. Deze grote onderhoudswerkzaamheden kunnen hoge kosten met zich meebrengen en kunnen wijzen op slijtage, veroudering of achterstallig onderhoud. Dit kan vervolgens een indicatie zijn dat grootschalige renovatie of vervangende nieuwbouw noodzakelijk is om de faciliteit op de lange termijn financieel gezond en functioneel te houden. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende scores:

Gemiddelde kosten MJOP/m² bvo⁷ per jaar (komende 10 jaar)	< € 35/m ² bvo per jaar	
	≥ € 35/m ² bvo per jaar	
	≤ € 50/m ² bvo per jaar	
	> € 50/m ² bvo per jaar	

4.3.5 Bezetting

Bij het beoordelen van de bezettingsgraad van sportaccommodaties wordt rekening gehouden met het gebruik door het onderwijs, sportverenigingen en andere gebruikers.

Voor het *onderwijs* wordt gekeken naar de behoefte aan ruimte voor bewegingsonderwijs in verhouding tot de beschikbare capaciteit. De beschikbare capaciteit per zaaldeel voor het basisonderwijs is 26 uur per week, terwijl dit voor het voortgezet onderwijs 40 uur per week is.

Bij het onderwijs wordt geanalyseerd hoe de huidige ruimtebehoefte voor bewegingsonderwijs zich verhoudt tot de daadwerkelijk ingeroosterde uren. Daarnaast wordt er gekeken naar de ruimtebehoefte op basis van de leerlingenprognose voor het jaar 2038. Om een beoordeling te geven aan de

bezetting van het bewegingsonderwijs is er gekeken naar de totale bezetting op wijk- /clusterniveau.

Voor verenigingen (en andere gebruikers) ligt de focus van de analyse met name op de avonduren en de weekenden. Er wordt gekeken naar de bezettingsgraad tijdens reguliere maanden, evenals de bezettingsgraad tijdens de wintermaanden⁸. In de wintermaanden is het vaak zo dat de bezettingsgraad hoger is, omdat sportverenigingen zoals korfbal- en voetbalclubs dan binnen sporten in plaats van buiten.

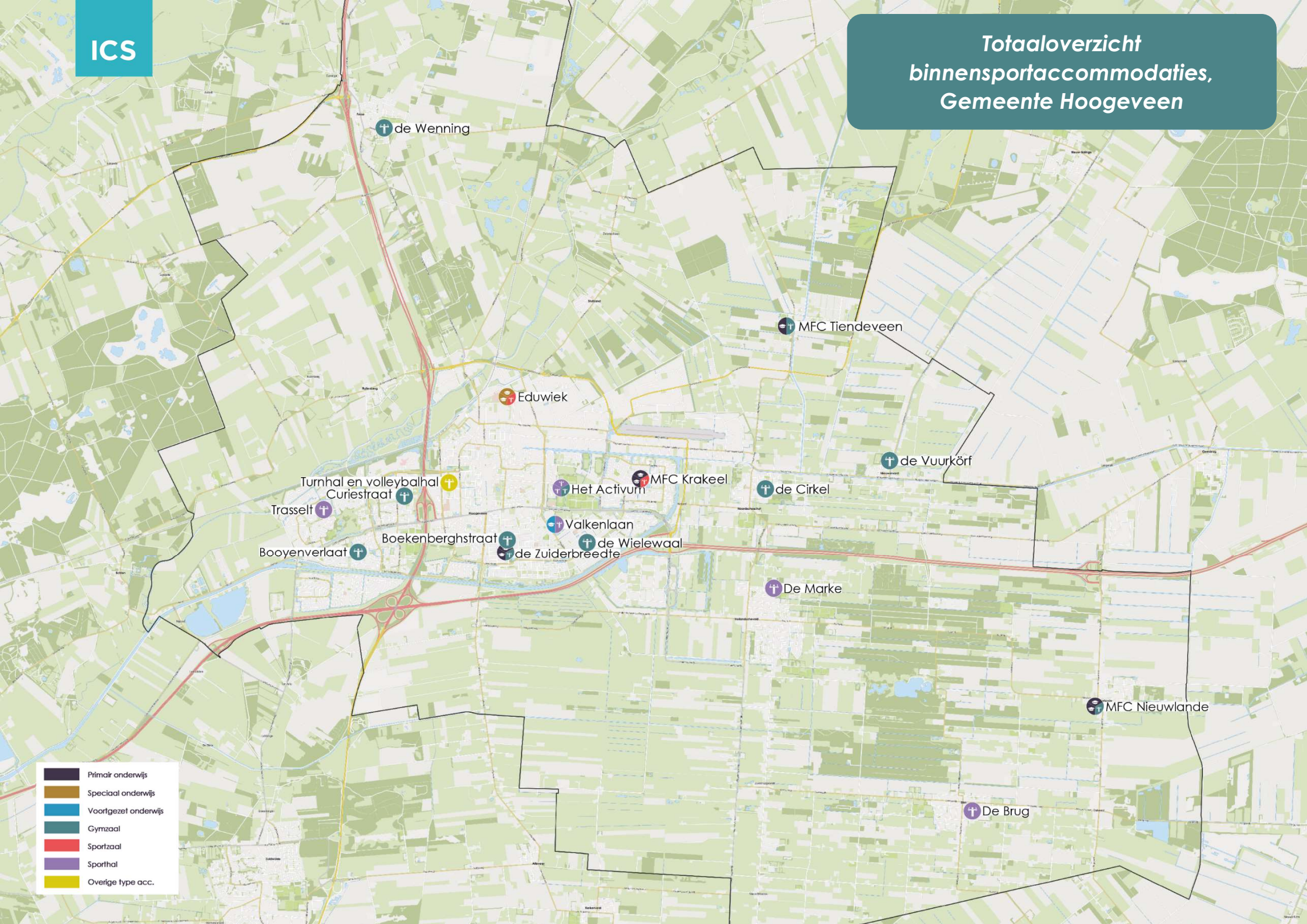
De beoordeling van de bezettingsgraad omvat zowel het huidige gebruik als prognoses op basis van de voorspelde bezetting uit het ICS-sportmodel. Deze prognose helpt bij het inschatten van de toekomstige ruimtebehoefte en bezettingsgraad van de sportaccommodaties. In dit model is gerekend met tijden van 08.00 – 23.00 uur. Dit voor alle dagen in de week (maandag t/m vrijdag) en voor de weekenden geldt dat de zaterdagen en zondagen worden gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende scores:

Bezetting verenigingen	Bezettingspercentage	< 50%	
		≥ 50% en ≤ 75%	
		> 75%	

De wens is om minimaal 50% bezetting te realiseren voor de accommodaties in de gemeente Hoogeveen. Echter praktijk wijst uit dat dit niet altijd haalbaar is. Dit heeft vooral te maken met de gymzalen in de dorpen, welke vaak vrijwel alleen worden benut voor het bewegingsonderwijs, en daarmee de gewenste bezettingsgraad niet halen.

⁸ In de bezettingsgraadanalyse wordt alleen gerekend met structureel gebruik. Incidenteel gebruik is buiten beschouwing gelaten.

- Primair onderwijs
- Speciaal onderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Gymzaal
- Sportzaal
- Sporthal
- Overige type acc.

5. Huidig aanbod

Dit hoofdstuk schetst het totale aanbod van binnensportaccommodaties. Bovendien is er een nulmeting gedaan aan de hand van het kwaliteitskader en bijbehorende criteria, zoals benoemd in paragraaf 4.3.

5.1 Overzicht binnensportaccommodaties

Gemeente Hoogeveen heeft in relatie tot het aantal inwoners voldoende aanbod van binnensportaccommodaties die inwoners uitnodigen om te sporten en te bewegen. Zie de kaart met het totaaloverzicht op de voorgaande pagina. De binnensportaccommodaties zijn in te delen in verschillende typen die eerder in dit document zijn toegelicht.

In totaal zijn in de gemeente 14 gymzalen, drie sportzalen en zes sporthallen te vinden⁹. Normaliter is een gymzaal één zaalsporteenheid, een sportzaal twee zaalsporteenheden en een sporthal drie of vier.

Dichtheid sportaccommodaties

In Hoogeveen zijn er in totaal 36 zaalsporteenheden. Landelijk is het gemiddeld aantal zaalsporteenheden 16 per 25.000 inwoners, oftewel één per 1.500 inwoners. De gemeente Hoogeveen heeft circa 55.600 inwoners. Dat betekent dat met 36 zaalsporteenheden de gemeente ongeveer 16,2 zaalsporteenheden per 25.000 inwoners heeft en 0,97 zaalsporteenheden per 1.500 inwoners. De dichtheid aan sportaccommodaties is daarmee gelijk aan het landelijk gemiddelde.

⁹ Dit zijn alle sportvoorzieningen in eigendom/beheer van de gemeente, onderwijsinstellingen of stichtingen/verenigingen.

Gymzalen

De gemeente Hoogeveen beschikt over 13 gymzalen, waarvan zes in eigen beheer en zeven in beheer bij het onderwijs of een stichting. Het gaat hierbij om de volgende accommodaties:

Beheer/eigendom	#	Naam accommodatie	Adres	Afmetingen (LxBxH)	Zaal-delen
Gemeente	1	Gymzaal De Wielewaal	De Wielewaal 7, Hoogeveen	20 x 10 x 5	1
Gemeente	2	Gymzaal Boekenberghstraat	Boekenberghstraat 1, Hoogeveen	19,5 x 10 x 5	1
Gemeente	3	Gymzaal Curiestraat	Curiestraat 22a, Hoogeveen	21 x 12 x 5	1
Gemeente	4	Gymzaal Booyenverlaat	Booyenverlaat 9, Hoogeveen	21 x 12 x 5	1
Gemeente	5	Het Activum - De Gym	Sportveldenweg 2, Hoogeveen	22 x 14 x 5	1
Gemeente	6	Gymzaal De Cirkel	J. Naardingweg 1, Noordscheschut	23 x 13 x 5,6	1
Gemeente	7	Gymzaal De Zuiderbreedte	Boekenberghstraat 12 Hoogeveen	22 x 13 x 7	1
Onderwijs	8	Gymzaal 1 RSG Wolfsbos - Harm Smeenge	Wolfsbosstraat 3, Hoogeveen	21 x 12 x 5	1
Onderwijs	9	Gymzaal 2 RSG Wolfsbos - Harm Smeenge	Wolfsbosstraat 3, Hoogeveen	21 x 12 x 5	1
Onderwijs	10	Gymzaal RSG Wolfsbos - Dikkenberg	Wolfsbosstraat 7, Hoogeveen	20 x 10 x 5	1
Stichting	11	Gymzaal MFC Tiendeveen	Molenweg 6, Tiendeveen	22 x 14 x 5	1
Stichting	12	Gymzaal MFC Nieuwlande	De Spil 1, Nieuwlande	21 x 12 x 5	1
Stichting	13	Dorpshuis De Vuurkorf	Middenraai 79B, Nieuweroord	22 x 13 x 7	1
Stichting	14	Gymzaal De Wenning	Veldbrake 5, Pesse	21 x 12 x 5,4	1

Tabel 3 - Overzicht gymzalen in de gemeente Hoogeveen

Sportzalen

Er zijn drie sportzalen in Hoogeveen. Daarvan is één sportzaal in beheer van de gemeente, dit is de turn- en volleybalhal. De andere sportzalen zijn van het Roelof van Echten College en Woonconcept.

Beheer/eigendom	#	Naam accommodatie	Adres	Afmetingen (LxBxH)	Zaal-delen
Gemeente	1	Turnhal en volleybalhal	Vermeerstraat 21, Hoogeveen	22 x 13 x 7	2
Onderwijs	2	Sportzaal Eduwiek	Voltastraat 27, Hoogeveen	22 x 28 x 5,5	2
Woningcorporatie	3	Sportzaal MFC Krakeel	Grote Beer 20, Hoogeveen	22 x 28 x 5,5	2

Tabel 4 - Overzicht sportzalen in de gemeente Hoogeveen

Sporthallen

In totaal zijn er in de gemeente Hoogeveen zes sporthallen. Daarvan zijn zes sporthallen in beheer en eigendom van de gemeente.

Beheer/eigendom	#	Naam accommodatie	Adres	Afmetingen (LxBxH)	Zaal-delen
Gemeente	1	Sporthal Trasselt	Tilber 5, Hoogeveen	44 x 24 x 7	2
Gemeente	2	Sporthal De Marke	Ottozomer weg 69, Hollandscheveld	42 x 22 x 7	2
Gemeente	3	Het Activum - Stadion	Sportveldenweg 2, Hoogeveen	56 x 28 x 9	4
Gemeente	4	Het Activum - De Ring	Sportveldenweg 2, Hoogeveen	44 x 24 x 7	3
Gemeente	5	Sporthal Valkenlaan	Valkenlaan 1a, Hoogeveen	45 x 28 x 7	3
Gemeente	6	Sporthal De Brug	Zondervanstraat 3, Elim	42 x 22 x 7	2

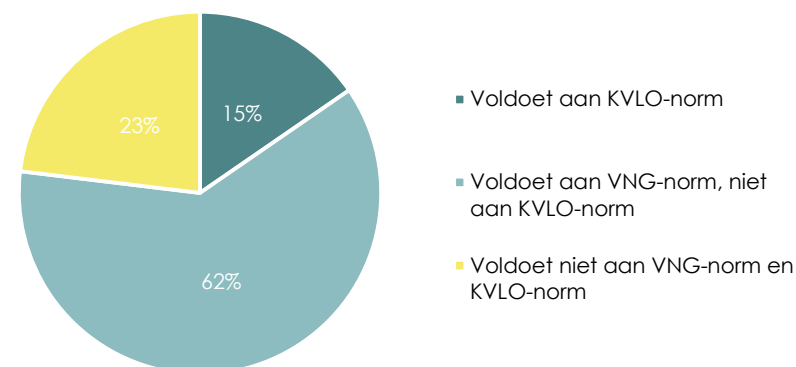
Tabel 5 - Overzicht sporthallen in de gemeente Hoogeveen

5.2 Functionaliteit

Zoals in het kwaliteitskader werd genoemd, wordt de functionaliteit van de binnensportaccommodaties mede bepaald door de afmetingen van de voorzieningen. Vanuit het bewegingsonderwijs worden de richtlijnen van Norm VNG (modelverordening) en de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) gebruikt. Voor het sportgebruik gelden de richtlijnen zoals deze zijn opgenomen in het kwaliteitszorgsysteem van NOC*NSF.

Kijkende naar de gymzalen in de gemeente Hoogeveen zien we dat 15% van de accommodaties voldoet aan de KVLO-norm en 62% aan de VNG-norm. Ook zijn er drie locaties die kleiner zijn dan de VNG-norm en daarmee aan beide normen niet voldoen. Dit zijn Gymzaal Wielewaal, Gymzaal Boekenberghstraat en de gymzaal van RSG Wolfsbos, locatie Dikkenberg.

Gymzalen

Figuur 4 - Percentage van de gymzalen dat voldoet aan de KVLO- of VNG-norm

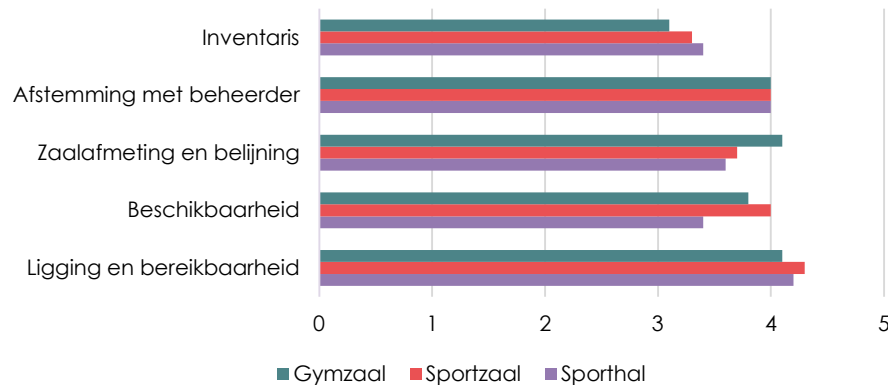
Conclusie is dat een groot deel van de gymzalen niet aan de KVLO-norm voldoet. Gezien de leeftijd van deze accommodaties (destijds was een maatvoering van 21 x 12 m een standaard maatvoering). Hedendaags, gezien de vaak grotere groepen waar aan lessen worden gegeven, is de KVLO-norm (22 x 14 m) een meer gangbare norm voor nieuw te bouwen gymzalen. Bovendien hangt een functionele beoordeling samen met de belevingswaarde (op zaalafmetingen) door de gebruikers.

5.3 Belevingswaarde gebruikers

Naast het kunnen beschikken over voldoende trainingscapaciteit stellen de gebruikers ook kwalitatieve eisen aan de belevingswaarde van de voorzieningen. De scholen en de verenigingen hebben op uiteenlopende onderdelen van de accommodaties beoordeeld waar zij gebruik van maken. Hieronder volgt een uiteenzetting waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de gymzalen, sportzalen en sporthallen. Hierbij gelden de volgende scores:

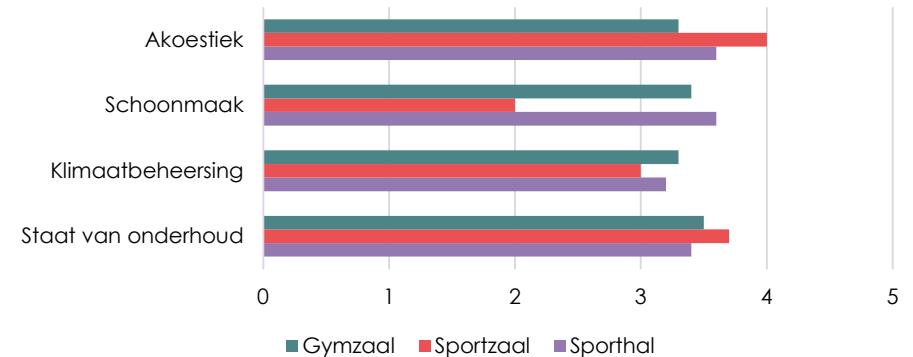
- 1- Zeer slecht;
- 2- Slecht;
- 3- Redelijk;
- 4- Goed;
- 5- Zeer goed.

Gemiddelde functionele kwalitatieve beoordeling per type accommodatie

Figuur 5 - Weergave van de gemiddelde functionele kwalitatieve beoordeling door scholen en verenigingen per type sportaccommodatie

Gemiddelde technische kwalitatieve beoordeling per type accommodatie

Figuur 6 - Weergave van de gemiddelde technische kwalitatieve beoordeling door scholen en verenigingen per type sportaccommodatie

Door middel van het uitzetten van de vragenlijsten zijn 48 beoordelingen ontvangen over de verschillende sportaccommodaties, waarin de respondenten de accommodaties beoordelen op de functionele en technische kwaliteit.

Over het algemeen is de functionele kwalitatieve beoordeling van de sportaccommodaties door scholen en verenigingen redelijk tot goed. De 'ligging en bereikbaarheid', en 'afstemming met de beheerder' krijgen in alle gevallen een hoge beoordeling. De 'inventaris' van gymzalen scoort het laagst. De 'inventaris' wordt überhaupt bij alle accommodaties het minst goed beoordeeld. Opvallend is dat de sportzalen gemiddeld beter worden beoordeeld dan de gymzalen en sporthallen.

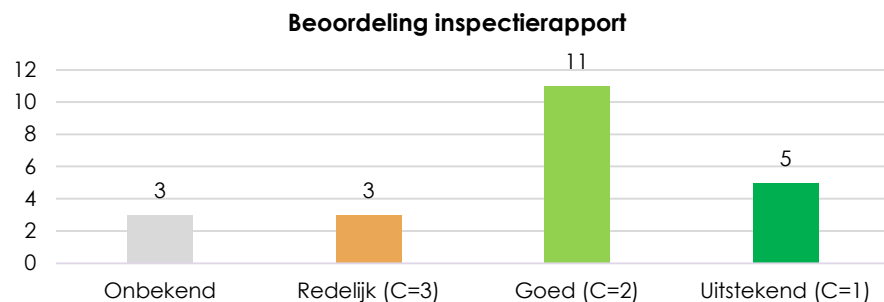
De technische kwalitatieve beoordeling wordt door de scholen en vereniging als gemiddeld beoordeeld. Waar op de functionele kwaliteit gemiddeld rond de vier werd gescoord ligt de beoordeling op de technische kwaliteit op bijna alle onderdelen gemiddeld rond een drie. Wat opvalt is de uiteenlopende beoordeling voor de sportzalen. De sportzaal wordt het best beoordeeld op 'akoestiek' en 'staat van onderhoud', echter behoeft de schoonmaak van de accommodatie aandacht. De beoordelingen van de gymzalen en sporthallen zijn redelijk gelijk aan elkaar.

5.4 Technische staat

5.4.1 Onderhoudsstaat

Als we kijken naar de technische staat en het onderhoud dan zien we dat van een aantal locaties geen gegevens beschikbaar zijn. Dit betreft met name locaties in beheer van de onderwijsinstellingen. Van de accommodaties waar wel gegevens beschikbaar waren, is op basis van een inspectierapport NEN2767 en MJOP de beoordeling bepaald. Deze inspecties heeft de gemeente Hoogeveen voor het laatst uitgevoerd in 2021. Conform het gemeentelijke vastgoedbeleid worden deze inspecties eens per vier jaar opnieuw uitgevoerd.

Uit de inspectierapporten blijkt dat de technische staat van de accommodaties over het algemeen goed tot uitstekend is, met drie accommodaties die als redelijk worden beoordeeld. Dit zijn gymzaal Curiestraat, sporthal Valkenlaan en sporthal De Marke.

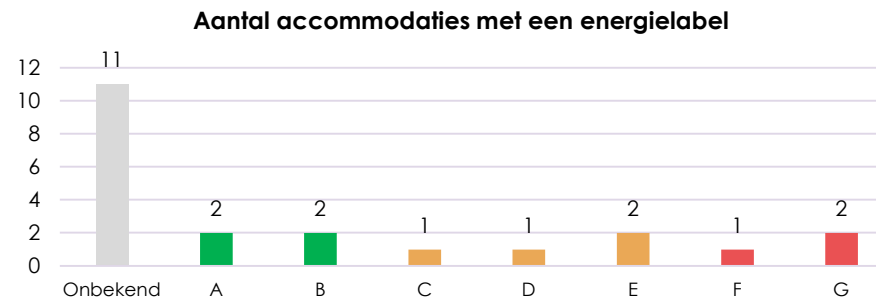

Figuur 7 - Beoordeling inspectierapportages

5.4.2 Energielabel

Gemeente Hoogeveen streeft naar een accommodatiebeleid waarbij het minimale energielabel B is voor de binnensportaccommodaties. Uit de praktijk blijkt dat vier sporthallen binnen de gemeente voldoen aan dit label.

11 accommodaties (50%) beschikken niet over een energielabel en zeven accommodaties voldoen niet aan de ambitie van de gemeente.

Figuur 8 – Overzicht energielabels

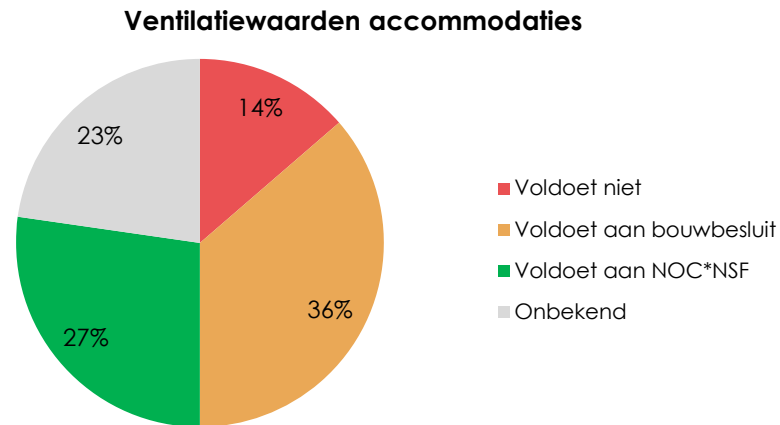
Wanneer een accommodatie geen energielabel heeft kan er op basis van bouwjaar een fictief energielabel bepaald worden. Als zodanig wordt dit fictieve energielabel overigens niet gebruikt binnen dit onderzoek. De fictieve labelling is als volgt:

1950-1974	F-G
1975-1988	D-E
1989-2014	B-C
Vanaf 2014	A

5.4.3 Ventilatie

In relatie tot de ventilatiewaarden is gekeken naar de aanwezigheid van mechanische afzuiging en de ventilatiecapaciteit en in hoeverre deze waarden voldoen aan de richtlijnen van het bouwbesluit en NOC*NSF; om te voldoen aan het bouwbesluit is een ventilatiecapaciteit van minimaal 700 m³/h benodigd. Om te voldoen aan de richtlijnen van het NOC*NSF dient de ventilatiecapaciteit minimaal 2.156 m³/h te zijn.

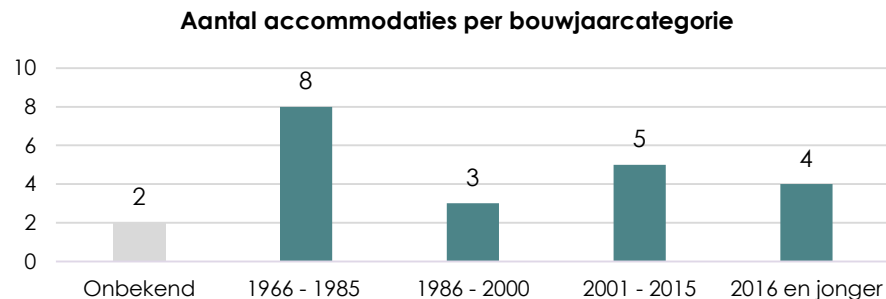
Binnen de gemeente Hoogeveen voldoen drie accommodaties niet aan het bouwbesluit. Van vijf accommodaties zijn de gegevens niet bekend.

Figuur 9 – Overzicht ventilatiewaarden

5.4.4 Bouwjaar

De sportaccommodaties in de gemeente Hoogeveen zijn niet ouder dan 56 jaar. De oudste sportaccommodatie is gebouwd in 1967 (Dorpshuis De Vuurkörf). Gemiddeld zijn de accommodaties 29 jaar oud.

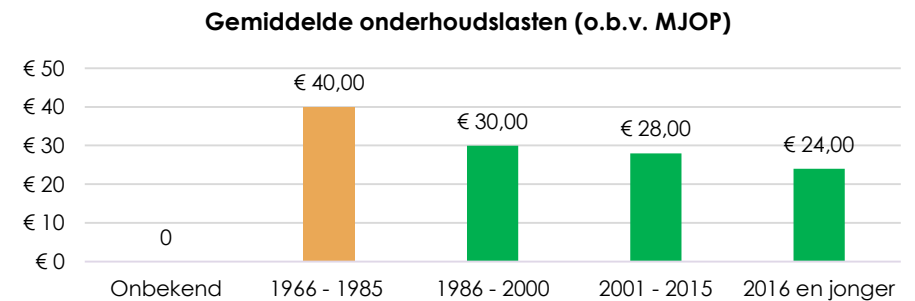

Figuur 10 - Aantallen sportaccommodaties per bouwjaarcategorie

5.4.5 Financiën

Gemiddeld liggen de onderhoudskosten van de sportaccommodaties per vierkante meter per jaar op € 33. Van vier accommodaties is geen MJOP beschikbaar. Voor tien locaties ligt het geprognosticeerde onderhoud de komende tien jaar lager dan € 33/m² bvo, en voor acht accommodaties is dit € 33/m² bvo of hoger.

Een accommodatie waar de komende tien jaar de hoogste onderhoudskosten worden verwacht volgens het MJOP is gymzaal De Wielewaal (gemiddeld € 61/m² per jaar). Ook voor de gymzalen aan de Boekenberghstraat en het Booyenverlaat worden hoge onderhoudskosten verwacht in de komende 10 jaar (gemiddeld € 44/m² per jaar).

Figuur 11 - Gemiddelde onderhoudskosten per vierkante meter bvo (komende 10 jaar)

Het laatste kwaliteitscriterium 'Bezetting' wordt in het volgende hoofdstuk uitgewerkt.

6. Huidige bezetting en prognose

Primair kennen de binnensportaccommodaties twee type gebruikers: het onderwijs en de sportverenigingen. Bij het in kaart brengen van de huidige situatie en vraag naar binnensportaccommodaties zijn deze twee type gebruikers in dit hoofdstuk apart inzichtelijk gemaakt. Daarnaast is een overzicht gegeven van de ontwikkelingen die invloed hebben op het bewegingsonderwijs en de sportdeelname.

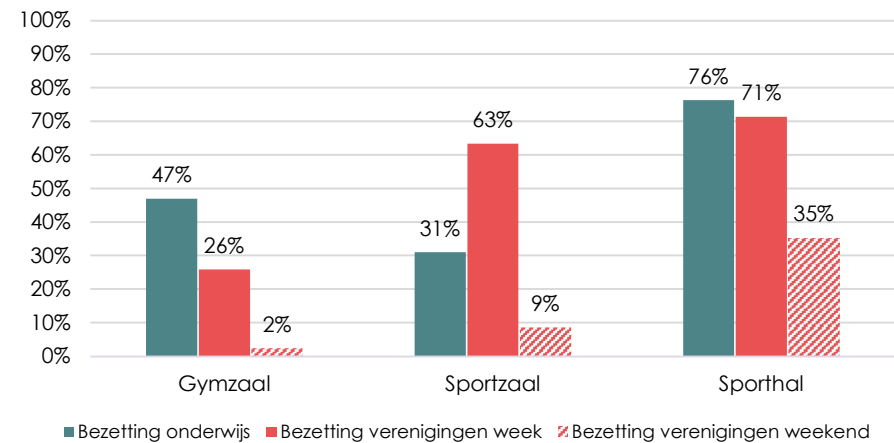
6.1 Huidige bezetting

Op doordeweekse dagen tussen 08:00 uur en 16:00 uur staan de gemeentelijke sportvoorzieningen ter beschikking van het bewegingsonderwijs, voor zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs.

De verenigingen maken voornamelijk in de avonden, van 16:00 tot 23:00, en in de weekenden gebruik van de binnensportaccommodaties voor zowel trainingen alsook wedstrijden. In de weekenden zijn de sportaccommodaties tussen 08:00 en 23:00 operationeel om door verenigingen gebruikt te worden.

De beschikbare uren worden gezien als capaciteit. In figuur 12 is de huidige bezetting van de scholen en sportverenigingen afgezet tegen de capaciteit van de accommodaties. Duidelijk zichtbaar is dat de gymzalen en sportzalen veel capaciteit over hebben om het bewegingsonderwijs overdag en gebruik door verenigingen 's avonds te accommoderen. In het weekend worden de gymzalen en sportzalen nauwelijks gebruikt. De capaciteit van de sporthallen voor het bewegingsonderwijs en voor de verenigingen wordt beter benut, maar is nog capaciteit beschikbaar, ook in het weekend.

Bezetting per type accommodatie en type gebruiker

Figuur 12 - Bezetting per type accommodatie per gebruiker

6.2 Ontwikkelingen onderwijs

In Hoogeveen zijn er 34 scholen binnen het primair onderwijs, zes scholen in het speciaal onderwijs en zes scholen binnen het voortgezet onderwijs.

Normatieve uren

De normatieve uren bewegingsonderwijs in het primair onderwijs wordt berekend aan de hand van het aantal midden- en bovenbouwgroepen (groepen drie t/m acht). Groepen uit de onderbouw (groepen één en twee) maken in principe gebruik van speellokale in de schoolgebouwen zelf. Elke midden- en bovenbouwgroep heeft normatief (VNG-normering onderwijshuisvesting) per week 1,5 klokkuren in een gymzaal tot zijn beschikking. In werkelijkheid kan dit aantal afwijken.

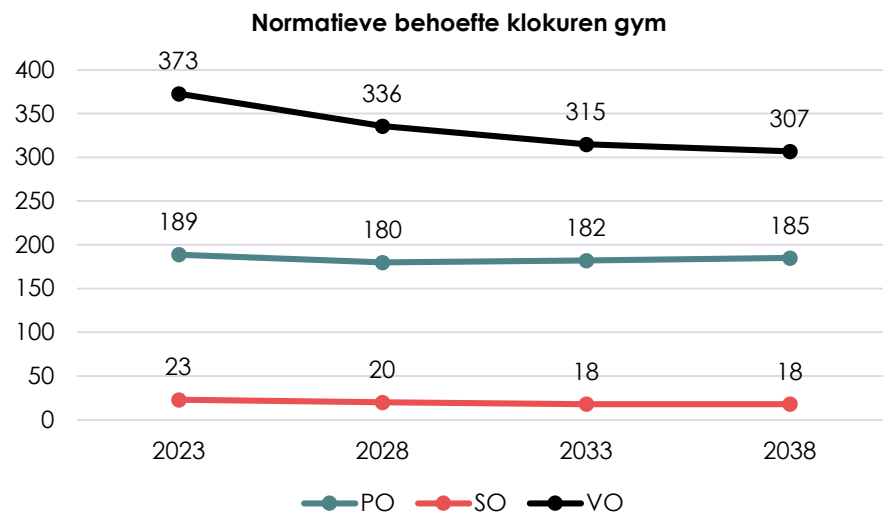
De normatieve uren bewegingsonderwijs in het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs worden ook berekend aan de hand van het aantal groepen leerlingen van zes jaar of ouder. Het aantal klokuren per week

per groep voor deze scholen ligt echter hoger, namelijk 2,25 klokuren per week.

Voor het voortgezet onderwijs worden normatieve uren bewegingsonderwijs bepaald op basis van de ruimtebehoefte in zaaldelen. Op basis van een ruimtebehoeftemodel¹⁰ wordt het aantal zaaldelen en daarmee lesuren bepaald. Deze berekening is als volgt: (aantal leerlingen * 32 * vierkante meter bruto vloeroppervlakte bewegingsonderwijs per leerling) ÷ 460. Voor het leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs wordt een aangepaste formule gehanteerd: (aantal leerlingen * 32 * vierkante meter bruto vloeroppervlakte bewegingsonderwijs per leerling) ÷ 322.

De normatieve behoefte nu en in de toekomst

De normatieve behoefte (huidig en in de toekomst) aan klokuren gym voor het onderwijs is in figuur 13 weergegeven.

Figuur 13 – Ontwikkeling van de behoefte aan klokuren gymonderwijs voor SO, PO en VO

¹⁰ Bron: Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015.

Op basis van de huidige leerlingenprognoses is te concluderen dat de veranderingen in aantallen leerlingen voor het *primair en speciaal* onderwijs beperkt zijn met als gevolg een lichte daling van de normatieve behoefte aan bewegingsonderwijs de komende jaren. Voor het *voortgezet* onderwijs zal de ruimtebehoefte bewegingsonderwijs volgens de prognose sterk afnemen.

Normatieve uren bewegingsonderwijs PO vanaf schooljaar 2023-2024

Een aandachtspunt waar rekening mee dient te worden gehouden is dat alle basisscholen vanaf schooljaar 2023-2024 wettelijk verplicht zijn om 1,5 klokuren per week te verzorgen voor alle leerlingen. Dit is in lijn met de modelverordening van de VNG, waar aan de gemeente Hoogeveen zich conformeert. Gemeenten dienen te voldoen aan het aanbieden van accommodatie voor 2 lesuren (minimaal 2 x 45 minuten) bewegingsonderwijs per week¹¹. Voor speciale scholen in het basisonderwijs geldt 2,25 klokuren per week per groep leerlingen 6 jaar en ouder en als het schoolgebouw niet beschikt over een speellokaal, op 3,75 klokuren per week voor de leerlingen 4 en 5 jaar.

De wijze van berekening van het aantal groepen en daarmee van het aantal klokuren is voor het primair en speciaal onderwijs opgenomen in de model beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs. Echter binnen deze berekeningsystematiek wordt het aantal klokuren niet bepaald op basis van de daadwerkelijke aantal groepen per school. De modelbasisregel gaat uit van het aantal normatieve groepen en daarmee klokuren op basis van het totale aantal leerlingen van de school. Dit omdat wanneer een school met bijvoorbeeld zes groepen van 15 leerlingen (6 t/m 12 jarigen) meer uren zou krijgen dan een school met 3 groepen van 30 leerlingen (6 t/m 12 jarigen)

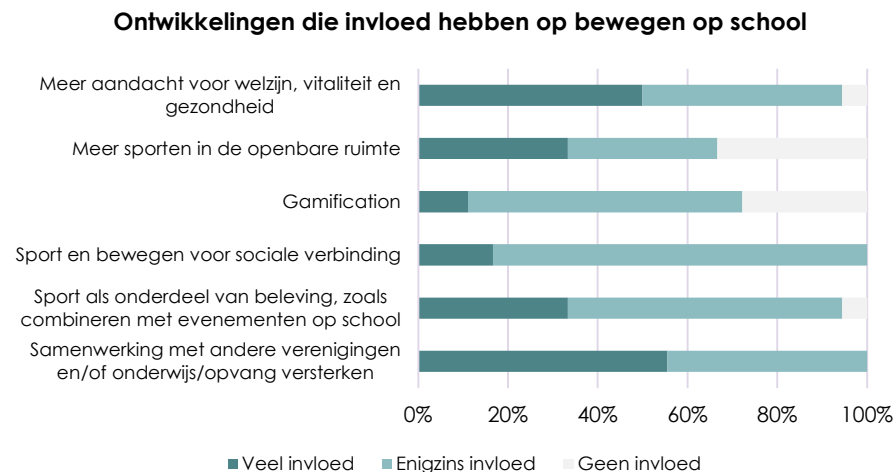
Uitgangspunt Gemeente Hoogeveen bij daadwerkelijk aantal groepen

Praktijk wijst uit dat er scholen zijn binnen de gemeente Hoogeveen zijn waar het daadwerkelijke aantal groepen en dus het aantal gewenste klokuren groter is dan de berekening laat zien. Op dit vlak is het uitgangspunt dat de gemeente Hoogeveen, waar het kan, de door het onderwijs gevraagde uren faciliteert.

¹¹ Bron: KVLO.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op bewegen op school

Onderstaande grafiek geeft de verdeling weer van de respondenten inzake de stellingen. De respondenten zijn gevraagd om de stellingen op basis van invloed te waarderen. Hieruit blijkt dat samenwerking met andere organisaties, (zoals sportverenigingen) en welzijn, vitaliteit en gezondheid van leerlingen een positieve bijdrage heeft op het bewegen binnen de scholen.

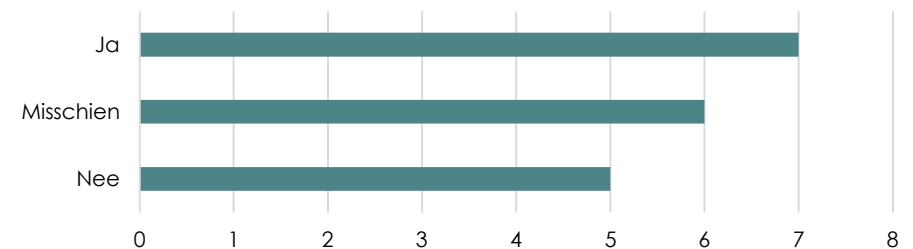
Figuur 14 - Verwachting van invloed van ontwikkelingen op het bewegen op school, op basis van antwoorden van 18 respondenten van in totaal 34 respondenten.

Ambities bewegingsonderwijs in de buitenlucht

In het kader van het bewegingsonderwijs c.q. sporten en bewegen in de buitenlucht gaven 18 scholen hier open voor te staan en zes scholen hierover nog na moeten denken. Zo gaf één van de scholen bijvoorbeeld aan dat zij op het plein veel ruimte hebben met daarnaast een mooi sportveld waar ze in het voorjaar geregeld les geven. De afhankelijkheid van goed weer werd door meerdere scholen genoemd als voorwaarde voor buiten gymmen. De voornaamste reden om aan te geven dat er geen mogelijkheden zijn om

buiten het bewegingsonderwijs te faciliteren, is het gebrek aan een goede ruimte op, of in de buurt van het schoolplein en/of omliggende parken/groenstroken zijn niet goed/veilig bereikbaar voor de jongere kinderen, of de parken zijn onoverzichtelijk en te druk. In figuur 15 zijn de antwoorden van de respondenten op de vraag in aantallen weergegeven:

Ziet u mogelijkheden om een deel van het bewegingsonderwijs PO ook buiten te laten plaatsvinden?

Figuur 15 - Ambities scholen bewegingsonderwijs in de buitenlucht, op basis van antwoorden van 18 respondenten

6.3 Ontwikkelingen verenigingen

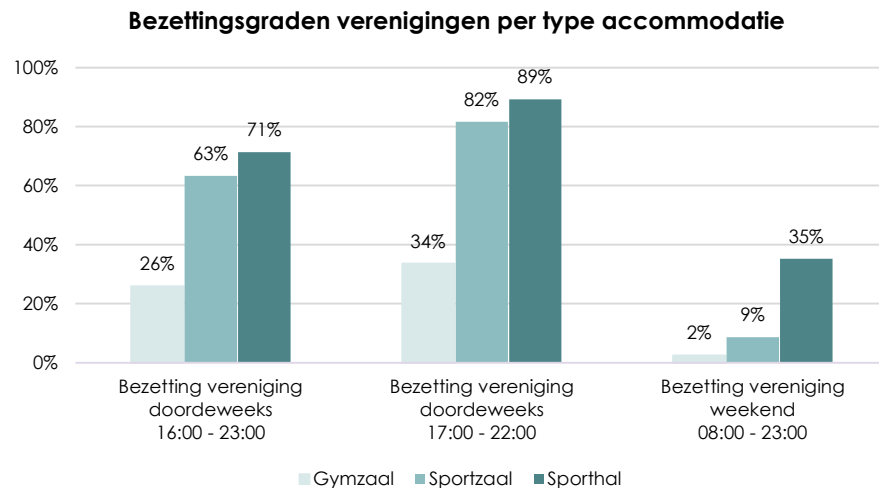
In de gemeente Hoogeveen zijn verschillende verenigingen die gebruikmaken van de binnensportaccommodaties. Een totaaloverzicht van de verenigingen die gebruikmaken van de binnensportaccommodaties is opgenomen in de bijlagen.

De huidige vraag naar binnensportaccommodaties kenmerkt zich in een structurele vraag en een incidentele vraag.

- **Structureel:** Het structurele gebruik door verenigingen kent een regelmatige basis. Gedurende het sportseizoen worden wekelijks zaaldelen gehuurd voor trainingen en/of wedstrijden. Bij verenigingen die structureel gebruikmaken van binnensportaccommodaties is de afname aan uren in de meeste gevallen het hoogst. Deze verenigingen kunnen worden gezien als de hoofdgebruikers.

- **Incidenteel:** De incidentele vraag komt voornamelijk van de buitensportverenigingen die gedurende enkele maanden gebruikmaken van de binnensportaccommodaties ten behoeve van de zaalcompetitie. Ook evenementen worden gezien als incidenteel gebruik. De incidentele vraag naar zaalcapaciteit wordt aanvullend op het structurele gebruik ingeroosterd.

Om de huidige bezetting van de binnensportaccommodaties in beeld te brengen is gebruikgemaakt van de roosters voor het seizoen 2022 - 2023. In het onderzoek is met name gefocust op het structurele gebruik. In onderstaande grafiek is de huidige bezetting opgenomen:

Figuur 16 - Bezettingsgraden van structureel gebruik van de sportaccommodaties in de gemeente Hoogeveen

In de grafiek zijn alleen gegevens van sportaccommodaties opgenomen waar een roostering van bekend was. Dit zijn met name de sportaccommodaties in beheer van de gemeente en stichtingen. Het gebruik van sporthallen en de sportzalen kent overigens een andere intensiteit dan de gymzalen.

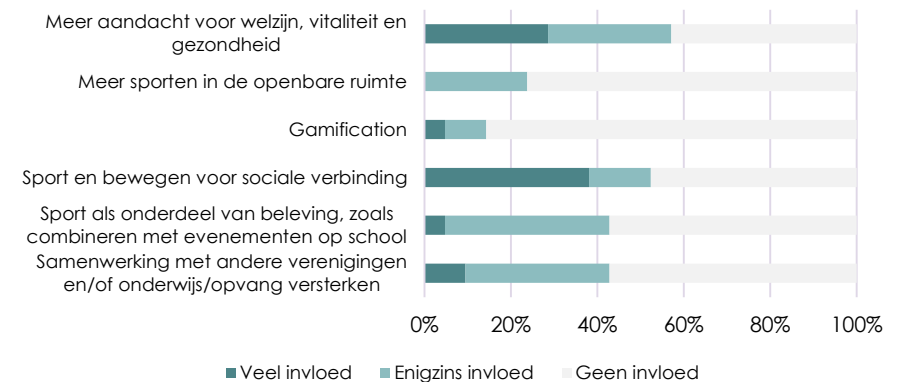
De conclusie is dat de bezetting van de gymzalen door verenigingen laag is. Tijdens de piekuren (doordeweekse dagen tussen 17:00 en 22:00 uur) wordt een bezettingsgraad van "slechts" 34% gehaald. In de weekenden is er zelfs niet tot nauwelijks bezetting van de gymzalen. Dit beeld conformeert zich met het landelijk beeld en zien we dus ook in andere gemeenten terug. Er zijn namelijk verenigingen die de voorkeur geven aan sporten in een gymzaal, maar waarbij duidelijk is dat het merendeel van de "grotere" sporten, zoals volleybal, badminton en basketbal, behoefte hebben aan een accommodatie met een groter oppervlak; een sportzaal dan wel sporthal om vooral ook de wedstrijden in te spelen.

De bezetting van de sporthallen ligt daarom ook een stuk hoger. In de piekuren (van 17.00 – 22.00 uur) zelfs 89%. Hierdoor is te zien in de roosters dat bij enkele accommodaties alleen nog 'randuren' beschikbaar zijn.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op bewegen op school

In de onderstaande grafiek is terug te lezen dat het sociale aspect voor veel verenigingen belangrijk is. Bovendien is niet alleen het sportieve aspect (sport als doel) van belangrijk, maar ook het hebben van aandacht voor het welzijn c.q. welbevinden, vitaliteit en gezondheid van belang. Sport daarmee ook als een middel in te zetten.

Ontwikkelingen die invloed hebben op de verenigingen

Figuur 17 - Verwachting van invloed van ontwikkelingen op de vereniging, op basis van antwoorden van 21 respondenten

6.4 Prognose toekomstige bezetting

6.4.1 Toekomstige bezetting onderwijs

Op basis van de leerlingenprognose is de verwachting dat de bezetting vanuit het onderwijs gering toeneemt in de gymzalen en sportzalen en afneemt in de sporthallen. Dit als gevolg van de daling van het aantal leerlingen met bijna 8% in 2038 ten opzichte van 2023. Doordat de sporthallen in 2023 ruim 368 uur en daarmee bijna 53% van het bewegingsonderwijs voor leerlingen binnen de gemeente faciliteren, is er procentueel een minder sterke mutatie zichtbaar dan bij de gymzalen en sportzalen.

De huidige bezetting ten opzichte van de toekomstige bezetting:

- Gymzalen: de huidige bezetting bedraagt 47% en neemt naar verwachting op termijn toe naar 48%;
- Sportzalen: de huidige bezetting bedraagt 31% en neemt naar verwachting op termijn toe naar 32%;
- Sporthallen: de huidige bezetting bedraagt 76% en neemt naar verwachting op termijn af naar 73%.

6.4.2 Toekomstige bezetting verenigingen

Om de toekomstige vraag in beeld te brengen is er een prognose opgesteld op basis van vier scenario's, te weten:

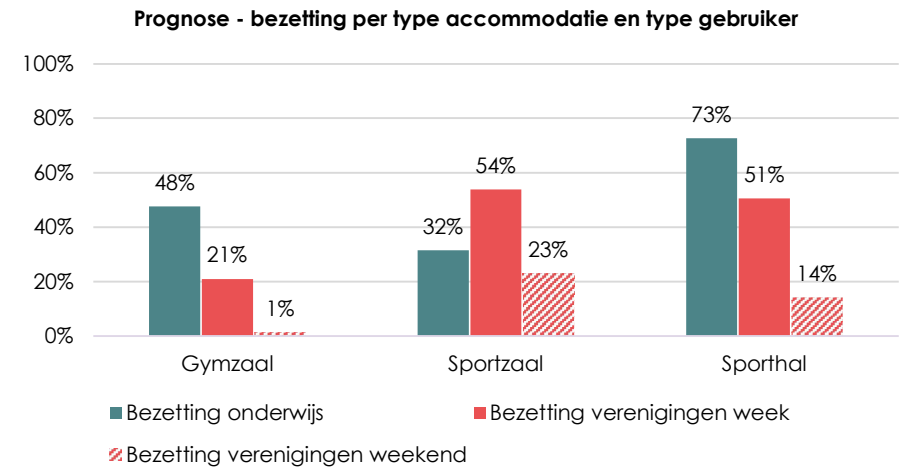
- Op basis van een gelijkblijvend aantal leden bij verenigingen;
- Op basis van de prognose van de ledenontwikkelingen bij verenigingen;
- Op basis van de bevolkingsontwikkeling voor de gemeente Hoogeveen;
- Op basis van de ledenontwikkelingen bij sportbonden volgens NOC*NSF gemeten tot en met 2030.

Bij de bezetting door de verenigingen is een daling te zien bij alle typen accommodaties. Oorzaak hiervan is de daling welke voorzien wordt onder het aantal leden van sportverenigingen, zowel op gemeentelijk als op nationaal niveau. De scenario's 'prognose van ledenontwikkelingen', 'bevolkingsontwikkeling' en 'sportontwikkeling' laten een procentuele afname zien.

Gemeente Hoogeveen voorziet voor 2038 een daling van het aantal inwoners met 8% ten opzichte van 2023 zoals beschreven in paragraaf 3.1 wat gevolgen

heeft voor het aantal sportdeelnemers. Het totaal aantal sportlidmaatschappen zal binnen de gemeente met gemiddeld 4% afnemen wat in lijn ligt met de ontwikkeling van het aantal sportlidmaatschappen op nationaal niveau.

De bezetting in de weekenden zal verplaatsen naar de sportzalen. Gymnastiekvereniging Olympia zal in ledenaantal toenemen en zal deze groei opvangen bij de turn- en volleybalhal. Verder zal het gebruik van de overige sportzalen in de weekenden gelijk blijven. Sporthallen en gymzalen zullen minder sport faciliteren in de toekomst.

Figuur 18 – prognose bezetting op basis van de 4 scenario's

De huidige bezetting ten opzichte van de toekomstige bezetting:

- Gymzalen: de huidige bezetting bedraagt 26% en neemt naar verwachting op termijn af naar 21%. Het gebruik in het weekend gaat van 2% naar 1%;
- Sportzalen: de huidige bezetting bedraagt 63% en neemt naar verwachting op termijn af naar 54%; Het gebruik in het weekend neemt toe van 9% naar 23%

- Sporthallen: de huidige bezetting bedraagt 71% en neemt naar verwachting op termijn af naar 51%. Het gebruik in het weekend neemt af van 35% naar 14%

7. Situatieschets en scenario's per accommodatie en gebied

7.1 Legenda

In dit hoofdstuk wordt op basis van de gebiedsindelingen (wijken Noord en Zuid) die de gemeente Hoogeveen hanteert, per accommodatie inzage gegeven in de basisgegevens (onder andere bouwjaar en afmetingen), de bezetting en de beoordelingen van de criteria binnen het kwaliteitskader. Dit wordt samengevat in onderstaande tabel. Bovendien worden eventuele knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen in de vorm van één of meerdere scenario's beschreven voor de betreffende accommodatie. Hierbij valt te denken aan afstoten, instandhouding, renovatie, nieuwbouw en te benutten koppelkansen tussen sport- en schoolaccommodaties.

Voorbeeld tabel

Bouwjaar 1989		Sporthal Trasselt Beheer: Gemeente		L x B x H 44 x 24 x 7	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel = A	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldel				
Financiën	MJOP = € 28,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	25,5	43,5		
	Totaal zaaldelen	0,98	1,67		
Bezetting Verenigingen	Heden		Prognose		
	Week (16:00 - 23:00)	81%	81%	116%	116%
	Weekend (8:00 - 23:00)	40%	40%	40%	40%

Figuur 19 – accommodatiekaart

Legenda

Functioneel

Voldoet

Voldoet niet

Technisch / financieel

Goed

Redelijk

Slecht

Bezetting

> 75% capaciteit

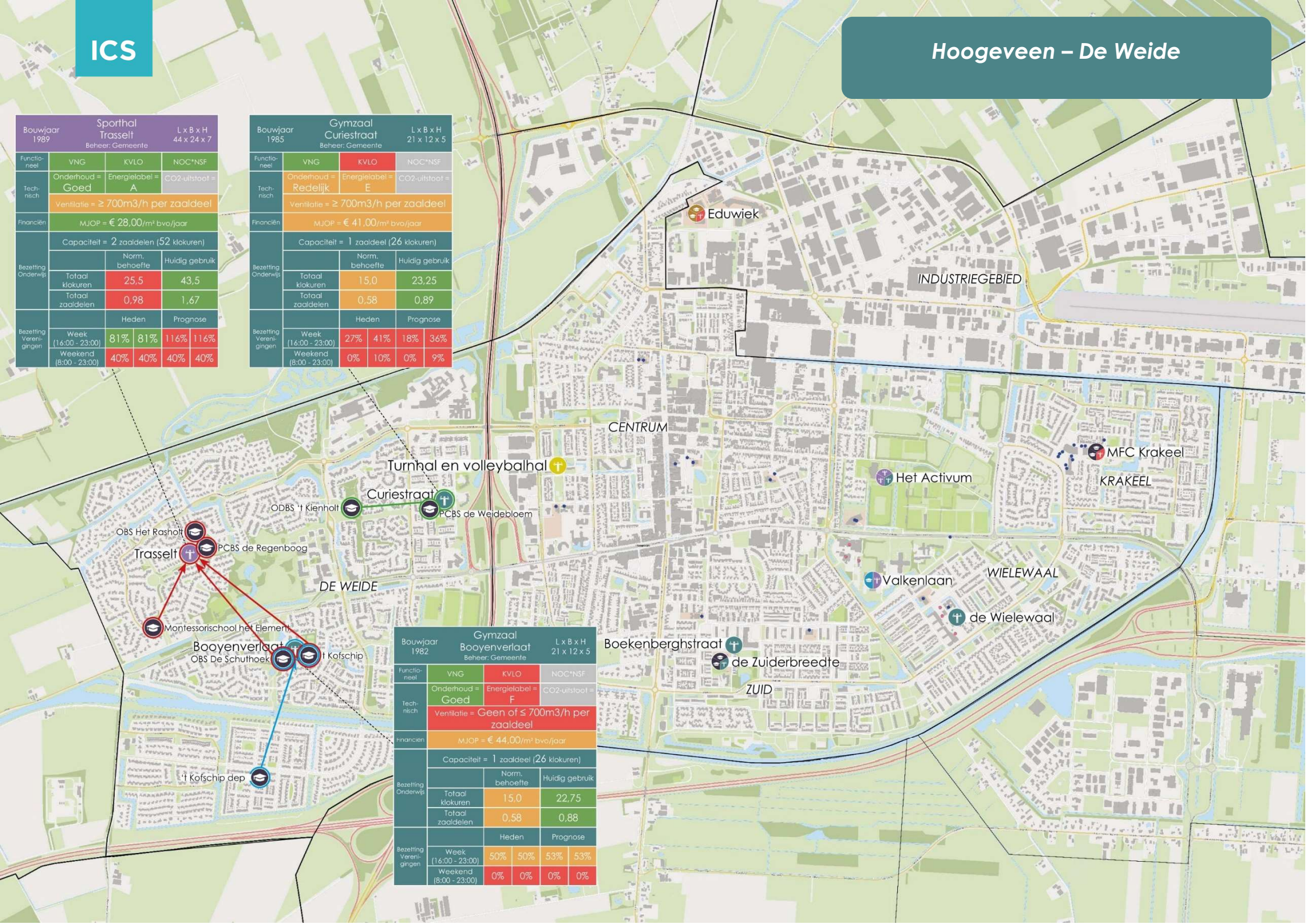
50% - 75% capaciteit

< 50% capaciteit

Bouwjaar	Spathal Trasselt		
1989	Beheer: Gemeente		
	L x B x H	44 x 24 x 7	
Functie	VNG	KVLO	NOC*NSF
Technisch	Onderhoud = Goed	EnergieLabel = A	CO2-uitstoot = Ventilatie = ≥ 700m3/h per zaaldeel
Financiën	MJOP = € 28,00/m² bvo/jaar		
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)		
	Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	25,5	43,5
	Totaal zaaldelen	0,98	1,67
Bezetting Verenigingen	Heden		Prognose
	Week (16:00 - 23:00)	81% 81%	116% 116%
	Weekend (8:00 - 23:00)	40% 40%	40% 40%

Bouwjaar	Gymzaal Curiestraat		
1985	Beheer: Gemeente		
	L x B x H	21 x 12 x 5	
Functie	VNG	KVLO	NOC*NSF
Technisch	Onderhoud = Redelijk	EnergieLabel = E	CO2-uitstoot = Ventilatie = ≥ 700m3/h per zaaldeel
Financiën	MJOP = € 41,00/m² bvo/jaar		
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)		
	Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	15,0	23,25
	Totaal zaaldelen	0,58	0,89
Bezetting Verenigingen	Heden		Prognose
	Week (16:00 - 23:00)	27% 41%	18% 36%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0% 10%	0% 9%

Bouwjaar	Gymzaal Booyenverlaat		
1982	Beheer: Gemeente		
	L x B x H	21 x 12 x 5	
Functie	VNG	KVLO	NOC*NSF
Technisch	Onderhoud = Goed	EnergieLabel = F	CO2-uitstoot = Ventilatie = Geen of ≤ 700m3/h per zaaldeel
Financiën	MJOP = € 44,00/m² bvo/jaar		
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)		
	Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	15,0	22,75
	Totaal zaaldelen	0,58	0,88
Bezetting Verenigingen	Heden		Prognose
	Week (16:00 - 23:00)	50% 50%	53% 53%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0% 0%	0% 0%

7.2 Hoogeveen – De Weide

In dit gebied 'De Weide' liggen drie sportaccommodaties:

- Sporthal Trassel;
- Gymzaal Booyenverlaat;
- Gymzaal Curiestraat.

Sporthal Trassel

De sporthal uit 1989 voldoet aan de geldende normen van zowel de KVLO (onderwijs) als het NOC*NSF (sport) en is ook functioneel goed beoordeeld door de huidige gebruikers en technisch in goede staat (onder andere energielabel A). Er zijn echter wel aandachtspunten en verbeterpunten geopperd vanuit de gebruikers met betrekking tot de technische aspecten van de sporthal. Het gaat hierbij om:

- De kwaliteit van kleedkamer en vloer van de douches;
- Een gladde vloer door niet goed schoonmaken en vochtig klimaat;
- Netten, welke mogelijk aan vervanging/onderhoud toe zijn;
- De functionele inrichting zaal: het geven van lichamelijke opvoeding lessen naast elkaar is niet ideaal en er wordt een gebrek aan materialen ervaren);
- De 'bakken/units' aan het plafond maken het nodige lawaai en het bedieningssysteem van de ringen is verouderd.

De sporthal heeft capaciteit van 1.056 m² (44 x 24 x 7 meter). In principe is de maatvoering geschikt voor drie zaaldelen. Echter heeft de sporthal nu slechts één scheidingswand, waardoor de ruimte "maar" in twee zaaldelen kan worden verdeeld.

Gezien de prognoses vanuit de verenigingen, is de verwachting dat de capaciteit van de sporthal op termijn doordeweeks te klein zal zijn. Oorzaak hiervan is de grote vraag vanuit de volleybalvereniging, waardoor er geen ruimte overblijft voor de overige gebruikers. De vraag is of het plaatsen van een tweede scheidingswand (en dus het creëren van een derde zaaldeel) dit probleem zal oplossen.

In het geval van een tweede scheidingswand (en dus het creëren van een derde zaaldeel) ontstaan er drie zaaldelen van elk 14,7 x 24 meter (exclusief de

scheidingswanden zelf), wat voldoet aan de norm van de KVLO van 308 m² voor primair onderwijs. In dit geval kunnen meerdere onderwijsgroepen tegelijkertijd gebruik maken van de sporthal, wat meer onderwijsruimte oplevert. Een bijkomend voordeel van het derde zaaldeel is dat de onderwijsinstelling uit de Booyenverlaat tijdelijk gebruik kan maken van sporthal Trassel in het geval dat de nieuwbouw van de gymzaal Booyenverlaat op de huidige locatie zal plaatsvinden. Voor het plaatsen van een scheidingswand dient een technisch onderzoek uit te wijzen of de constructie het gewicht van een

scheidingswand kan dragen en welke technische voorzieningen aangebracht dienen te worden. Denk hierbij aan een draagbalk of aanpassingen aan de elektrische installatie.

Kortom voor deze hal geldt instandhouding, waarbij het advies is om genoemde verbeterpunten in acht te nemen en het doen van onderzoek in relatie tot plaatsing van de scheidingswand.

Bouwjaar 1989		Sporthal Trassel		L x B x H 44 x 24 x 7	
		Beheer: Gemeente			
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Ergielabel = A	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = ≥ 700m ³ /h per zaaldeel				
Financiën	M.JOP = € 28,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	25,5	43,5		
	Totaal zaaldelen	0,98	1,67		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	81%	81%	116%	116%
	Weekend (8:00 - 23:00)	40%	40%	40%	40%

Gymzaal Booyenverlaat

Deze gymzaal voldoet niet aan de KVLO-norm, heeft een slecht energielabel en scoort slecht op het gebied van technische en functionele kwaliteit volgens de gebruikers (met name op akoestiek, klimaatbeheersing, beschikbaarheid en inventaris). Daarnaast zijn de verwachte onderhoudskosten voor de komende 10 jaar hoog; gemiddeld € 44/m² bvo. De grootste onderhoudsposten staan gepland voor 2030 en 2035. Verder is de gymzaal redelijk bezet doordeweeks, maar in de weekenden is er geen bezetting.

In relatie tot bovenstaande analyse is het advies om de gymzaal te slopen en te vervangen voor een nieuwe gymzaal welke minimaal voldoet aan de KVLO norm (14 x 22 x 7 meter). Door deze nieuwe zaal wordt de drempel verlaagd om ook sportverenigingen (zoals volleybal en badminton) te faciliteren voor trainingen en wedstrijden.

Om overigens de volledige programmering van deze gymzaal een plek bieden in sporthal Trasselt is geen optie: de sporthal biedt hiervoor onvoldoende ruimte.

Verder is te overwegen om de gymzaal te verplaatsen naar een locatie dichterbij de nieuwe woonwijk (dependance Kofschip). Dit om de spreiding van sportfaciliteiten te verbeteren. In hoeverre er ruimte beschikbaar is, dient nader onderzoek uit te wijzen.

Bouwjaar 1982		Gymzaal Booyenverlaat		L x B x H	
		Beheer: Gemeente		21 x 12 x 5	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel = F	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = Geen of ≤ 700m ³ /h per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 44,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	15,0	22,75		
	Totaal zaaldelen	0,58	0,88		
Bezetting Verenigingen			Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	50%	50%	53%	53%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

Gymzaal Curiestraat

Deze gymzaal voldoet niet aan de KVLO-norm en scoort matig op technische staat. Bovendien geven gebruikers aan dat de schoonmaak van de zaal te wensen overlaat. De onderhoudskosten voor de komende tien jaar zijn redelijk hoog; gemiddeld € 41/m² bvo. Dit komt voornamelijk door opname van een grote post in 2024.

Het advies voor een scenario voor deze locatie is deels afhankelijk van de ontwikkelingen in relatie tot PCBS de Weidebloem en ODBS 't Kienholt. Zie hiervoor ook het IHP onderwijs.

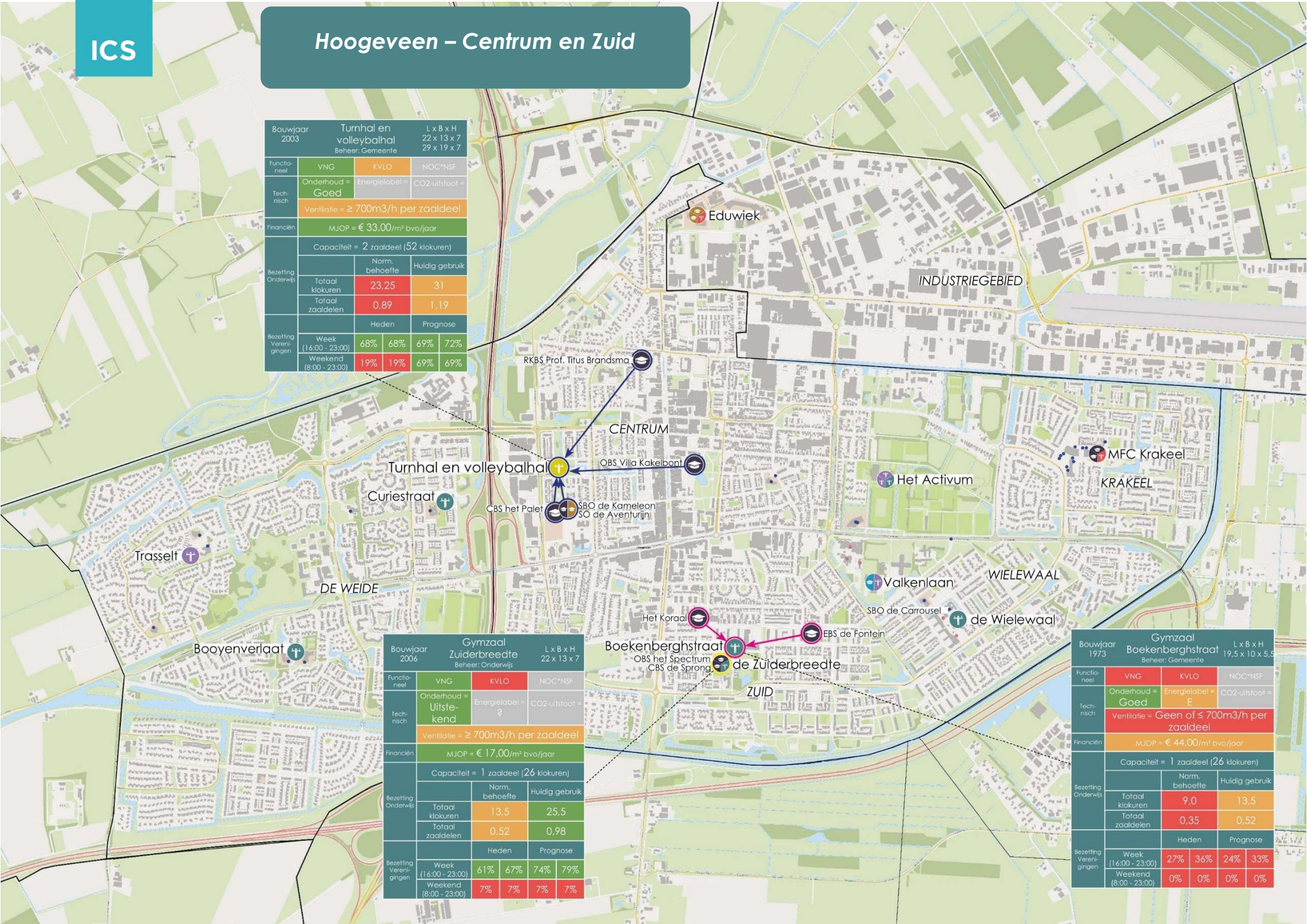
Echter wanneer er een tweede scheidingswand in sporthal Trasselt wordt geplaatst, ontstaan er binnen dit cluster, voldoende zalen (inclusief nieuwbouw van gymzaal Booyenverlaat). Het is daarmee een optie om de Curiestraat op termijn te laten vervallen. Wanneer hiertoe wordt besloten is het advies om de grote onderhoudspost (gepland voor 2024) niet of minimaal uit te voeren.

Bouwjaar 1985		Gymzaal Curiestraat		L x B x H	
		Beheer: Gemeente		21 x 12 x 5	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Redelijk	Energielabel = E	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = ≥ 700m ³ /h per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 41,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	15,0	23,25		
	Totaal zaaldelen	0,58	0,89		
Bezetting Verenigingen			Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	27%	41%	18%	36%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	10%	0%	9%

Bouwjaar 2003	Turnhal en volleybalhal		L x B x H 22 x 13 x 7 29 x 19 x 7	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF	
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel =	CO2-uitstoot =	
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel			
Financiën	MJOP = € 33,00/m ² bvo/jaar			
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldeel (52 klokuren)			
		Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	23,25	31	
	Totaal zaaldelen	0,89	1,19	
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	68%	68%	69%
	Weekend (8:00 - 23:00)	19%	19%	69%

Bouwjaar 2006	Gymzaal Zuiderbreedte		L x B x H 22 x 13 x 7	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF	
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	Energielabel = ?	CO2-uitstoot =	
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel			
Financiën	MJOP = € 17,00/m ² bvo/jaar			
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)			
		Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	13,5	25,5	
	Totaal zaaldelen	0,52	0,98	
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	61%	67%	74%
	Weekend (8:00 - 23:00)	7%	7%	7%

Bouwjaar 1973	Gymzaal Boekenberghstraat		L x B x H 19,5 x 10 x 5,5	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF	
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel = E	CO2-uitstoot =	
	Ventilatie = Geen of $\leq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel			
Financiën	MJOP = € 44,00/m ² bvo/jaar			
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)			
		Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	9,0	13,5	
	Totaal zaaldelen	0,35	0,52	
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	27%	36%	33%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%

7.3 Hoogeveen – Centrum en Zuid

In de gebieden 'Centrum' en 'Zuid' van Hoogeveen liggen drie sportaccommodaties:

- Turn- en volleybalhal;
- Gymzaal Zuiderbreedte;
- Gymzaal Boekenbergstraat.

Turn- en volleybalhal

De turn- en volleybalhal kan worden verdeeld in twee delen. Het volleybalgedeelte meet 13 x 22 x 7 meter, terwijl het turngedeelte, inclusief vaste turninrichting, 19 x 29 x 7 meter is. Het volleybalgedeelte voldoet niet aan de KVLO-norm en dus ook niet aan de NOC*NSF-norm. Vanuit de turnvereniging is de wens om de accommodatie uit te breiden met tribunecapaciteit. De vraag is wat daarvoor nodig is? Er zijn op dit vlak verschillende mogelijkheden, verdere inventarisatie moet uitwijzen in hoeverre het reëel is om extra capaciteit te faciliteren. Eén van de mogelijkheden is om tussen het zaaldeel tijdelijke tribunes te plaatsen.

Verder wordt de functionele en technische kwaliteit van de accommodatie als redelijk tot goed beoordeeld, ondanks het niet voldoen aan de KVLO- en NOC*NSF-normen van de volleybalhal. De onderhoudsstaat is goed en de verwachte onderhoudskosten voor de komende tien jaar zijn gemiddeld. Verder geven de verenigingen in algehele zin aan dat:

- De hal warm kan worden bij zonnig weer;
- Sport- en spelmateriaal in algemene zin goed zijn;
- Sport- en spelmateriaal niet altijd netjes worden opgeruimd.

Vanuit het onderwijs maken twee basisscholen en één school voor speciaal (basis)onderwijs gebruik van de accommodatie. Over het algemeen is er voldoende ruimte voor het onderwijs om haar lessen bewegingsonderwijs aan te bieden, hoewel één van de scholen heeft aangegeven dat er de nodige druk zit op de planning. Voor het speciaal basis onderwijs scholen speelt een mogelijke clustering met één andere speciaal onderwijs school. De locatie daarvan is nog niet bekend.

Verder bevindt de accommodatie zich in een aandachtsgebied met huishoudens met minder financiële draagkracht, wat kansen biedt voor een bredere maatschappelijke functie van de hal.

Kortom het advies is instandhouding en de sporthal kan bovendien in de toekomst, onderdak bieden aan PCBS de Weidebloem indien besloten wordt dat de Curiestraat zal sluiten.

Bouwjaar 2003	Turnhal en volleybalhal Beheer: Gemeente		L x B x H 22 x 13 x 7 29 x 19 x 7		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 33,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldeel (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	23,25	31		
	Totaal zaaldelen	0,89	1,19		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	68%	68%	69%	72%
	Weekend (8:00 - 23:00)	19%	19%	69%	69%

Gymzaal Zuiderbreedte

Gymzaal de Zuiderbreedte, gebouwd in 2006, is gekoppeld aan Brede School De Zuiderbreedte. De gymzaal meet 22 x 13 x 7 meter en voldoet daarmee aan de VNG-norm, maar net niet aan de KVLO-norm. De hoogte van de gymzaal is wel hoger dan normaal.

Op belevingswaarde scoort de gymzaal goed tot uitstekend, de onderhoudsstaat is uitstekend en ook de te verwachte kosten conform het MJOP zijn aanzienlijker lager dan gemiddeld.

De gymzaal wordt volledig benut door het onderwijs. De bezetting van verenigingen ligt rond de 60 à 70% en kan potentieel nog verder toenemen. De goede bezetting door andere gebruikers komt mogelijk door de hoogte van de zaal. De bezetting in het weekend is minimaal. Alleen de Taekwondo vereniging huurt de gymzaal op de zaterdag voor twee uur.

Concluderend is gymzaal Zuiderbreedte een uitstekend functionerende gymzaal, waar ondanks het net niet voldoen aan de KVLO-norm, de scholen de gymzaal als goed beoordelen. Kortom het advies is om de accommodatie in stand te houden.

Bouwjaar	Gymzaal Zuiderbreedte				L x B x H
2006	Beheer: Onderwijs				22 x 13 x 7
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	Energie-label = ?	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 17,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	13,5	25,5		
	Totaal zaaldelen	0,52	0,98		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	61%	67%	74%	79%
	Weekend (8:00 - 23:00)	7%	7%	7%	7%

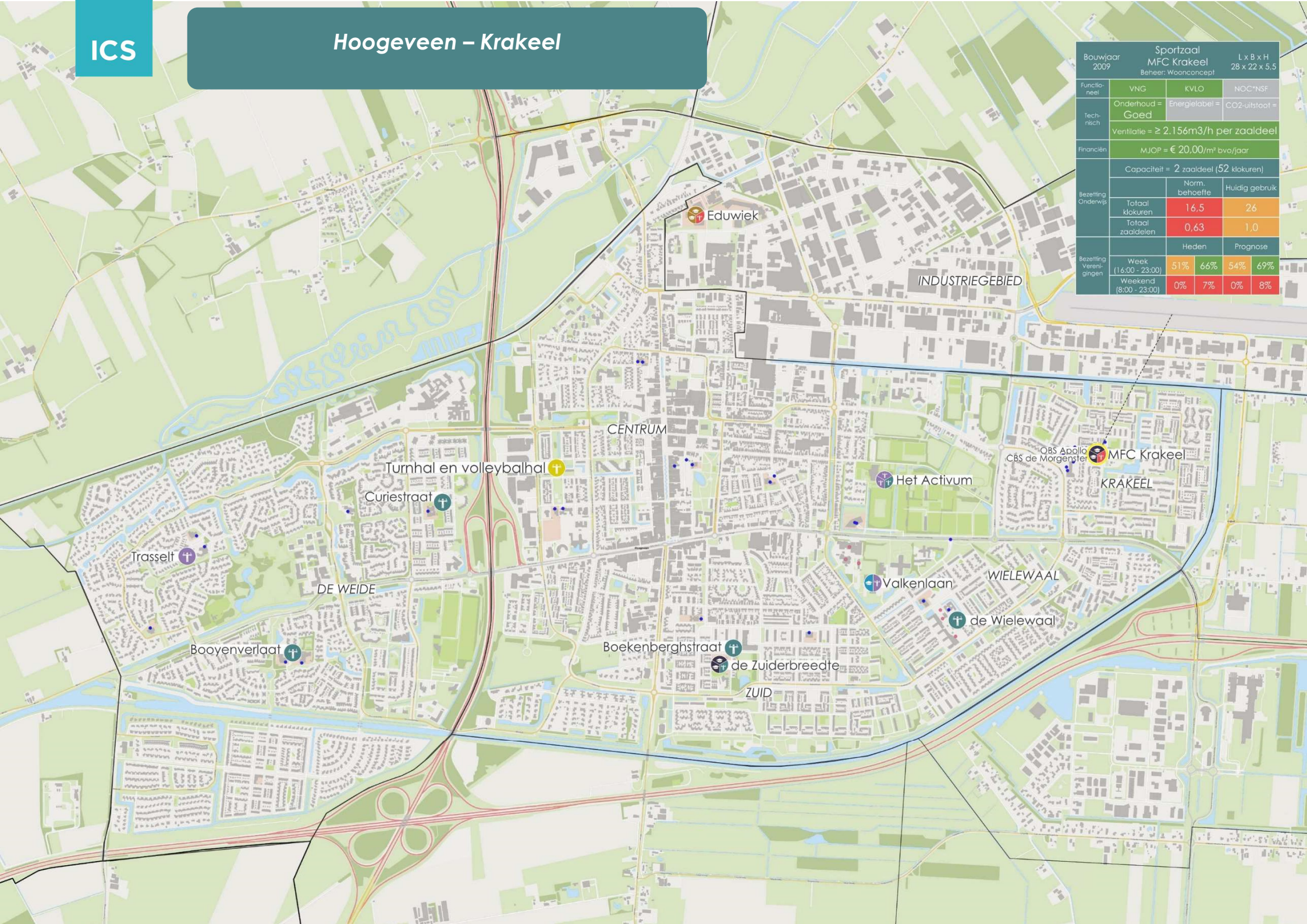
Gymzaal Boekenberghstraat

De gymzaal voldoet qua afmetingen niet aan de VNG-norm en daarmee ook niet aan de KVLO-norm die een nog wat ruimere maatvoering voorschrijft. Het bouwjaar stamt uit 1973 en er is sprake van een slecht energielabel en een matige beoordeling van de huidige gebruikers op de technische staat. Bovendien worden er vanaf 2028 een aantal hoge onderhoudslasten verwacht en is de bezetting laag.

Kortom de zeer matige beoordeling en de ontbrekende maatvoeringen voor de VNG-norm en de KVLO-norm resulteren in het advies om op korte termijn over te gaan tot (ver)nieuwbouw van de gymzaal, met een minimale KVLO-norm; 12 x 24 x 5,5. Een gymzaal van zeven meter hoogte, is hier niet nodig aangezien er in deze zaal geen sportverenigingen actief zijn die deze hoogte nodig hebben. De verenigingen die wel die hoogte nodig hebben kunnen terecht in de nabijgelegen gymzaal de Zuiderbreedte.

Bouwjaar	Gymzaal Boekenberghstraat				L x B x H
1973	Beheer: Gemeente				19,5 x 10 x 5,5
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energie-label = E	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = Geen of $\leq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 44,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	9,0	13,5		
	Totaal zaaldelen	0,35	0,52		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	27%	36%	24%	33%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

Bouwjaar 2009	Sportzaal MFC Krakeel		L x B x H		
	Beheer: Woonconcept		28 x 22 x 5,5		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 20,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldeel (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	16,5	26		
Bezetting Verenigingen	Totaal zaaldeelen	0,63	1,0		
		Heden	Prognose		
	Week (16:00 - 23:00)	51%	66%	54%	69%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	7%	0%	8%

7.4 Hoogeveen – Krakeel

Sportzaal MFC Krakeel

Deze sportzaal is onderdeel van de MFC (eigendom Woonconcept) met de basisscholen OBS Apollo en CBS de Morgenster. Gebouwd in 2009 scoort de sportzaal over het algemeen goed. Alleen de schoonmaak van de sportzaal is een aandachtspunt.

Er is bovendien voldoende capaciteit beschikbaar voor het onderwijs en ook de bezetting door verenigingen is redelijk. In het weekend is er nagenoeg geen bezetting, met uitzondering van vier uur per week in de winterperiode; mogelijk dat deze uren inzet ook ingeroosterd kan worden in het Activum, zodat in de weekenden de zaal niet open hoeft.

Concluderend is het advies om sportzaal MFC Krakeel in stand te houden en vooral in overleg tussen gemeente, school en Woonconcept nadere duiding te krijgen op de schoonmaak van de sportzaal.

Bouwjaar 2009		Sportzaal MFC Krakeel Beheer: Woonconcept		L x B x H 28 x 22 x 5,5	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 20,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldeel (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	16,5	26		
	Totaal zaaldelen	0,63	1,0		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	51%	66%	54%	69%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	7%	0%	8%

Bouwjaar 2016		Het Activum - Het Stadion		L x B x H		
2016		Beheer: Gemeente		56 x 28 x 9		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF			
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	EnergieLabel =	CO2-uitstoot =			
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel					
Financiën	MJOP = € 24,00/m ² bvo/jaar					
	Capaciteit = 4 zaaldeel (160 klokuren)					
Bezetting Onderwijs		Norm. behoefte	Huidig gebruik			
	Totaal klokuren	121	154,58			
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose			
	Totaal zaaldelen	3,03	3,86			
Bezetting Verenigingen	Week (16:00 - 23:00)	Heden	53%	81%	53%	80%
		Prognose	0%	37%	0%	37%
	Weekend (8:00 - 23:00)	Heden	0%	37%	0%	37%
		Prognose	0%	37%	0%	37%

Bouwjaar 2016		Het Activum - De Ring		L x B x H		
2016		Beheer: Gemeente		44 x 24 x 7		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF			
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	EnergieLabel =	CO2-uitstoot =			
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel					
Financiën	MJOP = € 24,00/m ² bvo/jaar					
	Capaciteit = 3 zaaldeel (120 klokuren)					
Bezetting Onderwijs		Norm. behoefte	Huidig gebruik			
	Totaal klokuren	81,25	96,75			
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose			
	Totaal zaaldelen	2,03	2,42			
Bezetting Verenigingen	Week (16:00 - 23:00)	Heden	22%	68%	22%	67%
		Prognose	0%	33%	0%	33%
	Weekend (8:00 - 23:00)	Heden	0%	33%	0%	33%
		Prognose	0%	33%	0%	33%

Booyenver

Bouwjaar 2016		Het Activum - De Gym		L x B x H		
2016		Beheer: Gemeente		22 x 14 x 5		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF			
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	EnergieLabel =	CO2-uitstoot =			
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel					
Financiën	MJOP = € 24,00/m ² bvo/jaar					
	Capaciteit = 1 zaaldeel (40 klokuren)					
Bezetting Onderwijs		Norm. behoefte	Huidig gebruik			
	Totaal klokuren	27,5	34,5			
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose			
	Totaal zaaldelen	0,69	0,86			
Bezetting Verenigingen	Week (16:00 - 23:00)	Heden	57%	63%	26%	31%
		Prognose	3%	3%	3%	3%
	Weekend (8:00 - 23:00)	Heden	3%	3%	3%	3%
		Prognose	3%	3%	3%	3%

Boekenb

Bouwjaar 1976		Sporthal Valkenlaan		L x B x H		
1976		Beheer: Gemeente		45 x 28 x 7		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF			
Technisch	Onderhoud = Redelijk	EnergieLabel = D	CO2-uitstoot =			
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel					
Financiën	MJOP = € 31,00/m ² bvo/jaar					
	Capaciteit = 3 zaaldelen (106 klokuren)					
Bezetting Onderwijs		Norm. behoefte	Huidig gebruik			
	Totaal klokuren	60,75	104,25			
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose			
	Totaal zaaldelen	1,66	2,79			
Bezetting Verenigingen	Week (16:00 - 23:00)	Heden	50%	61%	48%	60%
		Prognose	45%	45%	45%	45%
	Weekend (8:00 - 23:00)	Heden	45%	45%	45%	45%
		Prognose	45%	45%	45%	45%

Bouwjaar 2016		Sportzaal Eduwiek		L x B x H		
2016		Beheer: Onderwijs		28 x 22 x 5,5		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF			
Technisch	Onderhoud =	EnergieLabel =	CO2-uitstoot =			
	Ventilatie = onbekend					
Financiën	MJOP = € /m ² bvo/jaar					
	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)					
Bezetting Onderwijs		Norm. behoefte	Huidig gebruik			
	Totaal klokuren	18	0			
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose			
	Totaal zaaldelen	0,69	0			
Bezetting Verenigingen	Week (16:00 - 23:00)	Heden	21%	56%	31%	65%
		Prognose	0%	0%	0%	0%
	Weekend (8:00 - 23:00)	Heden	0%	0%	0%	0%
		Prognose	0%	0%	0%	0%

Bouwjaar 1968		Gymzaal Wielewaal		L x B x H		
1968		Beheer: Gemeente		20 x 10 x 5		
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF			
Technisch	Onderhoud = Goed	EnergieLabel = G	CO2-uitstoot =			
	Ventilatie = Geen of $\leq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel					
Financiën	MJOP = € 61,00/m ² bvo/jaar					
	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)					
Bezetting Onderwijs		Norm. behoefte	Huidig gebruik			
	Totaal klokuren	17,25	29,0			
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose			
	Totaal zaaldelen	0,66	1,12			
Bezetting Verenigingen	Week (16:00 - 23:00)	Heden	11%	30%	9%	31%
		Prognose	0%	0%	0%	0%
	Weekend (8:00 - 23:00)	Heden	0%	0%	0%	0%
		Prognose	0%	0%	0%	0%

7.5 Hoogeveen – Wolfsbos, Activum en Eduwiek

In de gebieden Wolfsbos, Activum en Eduwiek in Hoogeveen liggen zes sportaccommodaties:

- Gymzaal Wielewaal;
- Sporthal Valkenlaan;
- Sportcomplex Activum ('Het Stadion', 'De Ring' en 'De Gym');
- Sportzaal Eduwiek.

Gymzaal Wielewaal

Gymzaal de Wielewaal is één van de oudste accommodaties in de gemeente. De voornaamste gebruikers van de gymzaal zijn de scholen. De gymzaal is vol geroosterd binnen de beschikbare onderwijsuren. De bezetting door verenigingen doordeweeks is minimaal. In het weekend is er geen bezetting. Ondanks de beperkte afmetingen (voldoet niet aan de VNG-norm) wordt de gymzaal qua sporttechnische inrichting als voorbeeld genoemd door de gebruikers. De afmetingen zijn bovendien zeer geschikt voor kleinere groepen uit het speciaal onderwijs.

Bouwjaar 1968		Gymzaal Wielewaal		L x B x H	
		Beheer: Gemeente		20 x 10 x 5	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel = G	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = Geen of $\leq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 61,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	17,25	29,0		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	11%	30%	9%	31%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

In 2032 staan een aantal grote onderhoudsposten op de planning binnen het MJOP. Het advies is om eventuele ontwikkelingen voor die tijd uit te voeren, of de onderhoudsposten van 2032 niet uit te voeren (indien mogelijk) en de gelden in te zetten voor de ontwikkelingen zoals bovenstaande benoemd.

Wanneer de SO-voorziening op deze plek komt, zal er een herberekening gemaakt moeten worden naar benodigde zaaldelen.

Het advies voor deze gymzaal is over te gaan tot nieuwbouw en wanneer de SO-voorziening op deze plek wordt gesitueerd, is het advies een capaciteitsberekening voor het benodigde aantal zaaldelen.

Sporthal Valkenlaan

De sporthal aan de Valkenlaan uit 1976 wordt op belevingswaarde redelijk tot goed beoordeeld. De onderhoudsstaat is redelijk en op korte termijn (in 2025 en 2028) worden een aantal grote onderhoudsposten verwacht. De bezetting door verenigingen is goed; in de piekuren 70 tot 82%.

De sporthal is binnen de beschikbare onderwijsuren volledig vol geroosterd. RSG Wolfsbos (locatie Groene Driehoek) is de voornaamste gebruiker en daarnaast maken nog twee basisscholen gebruik van de sporthal. De basisscholen geven aan dat de sporthal op loopafstand ligt, maar dat de beschikbaarheid aandacht vraagt. De zaal heeft drie zaaldelen waarvan maar één zaaldeel voor basisonderwijs is ingericht met touwen, wandrek en ringstellen. De andere twee delen hebben dit niet. Daarnaast heeft slechts één zaaldeel een directe verbinding met de berging wat ten nadele is van het gebruiksgemak van de materialen en de overige zaaldelen.

In dit cluster speelt dat RSG Wolfsbos plannen heeft voor nieuwbouw (2026); RSG Wolfsbos is op het moment van het tot stand komen van dit IHP bezig met het ontwikkelen van een nieuwbouwplan. RSG Wolfsbos opteert voor volledige nieuwbouw. Dit betekent dat de locatie van de Groene Driehoek, nu tegen de sporthal Valkenlaan aangebouwd, gesloopt zal worden. De vraag is wat te doen met de sporthal Valkenlaan? Een definitieve keuze zal gemaakt moeten worden op basis van de nieuwbouwplannen van het RSG Wolfsbos. Als we dit vanuit het IHP beoordelen dan is de functionaliteit en de bouwkundige staat van de sporthal nog goed genoeg. Vanuit het IHP wordt aanbevolen om de sporthal te renoveren en te verduurzamen. Wanneer de Groene Driehoek gesloopt wordt dan moet de sporthal Valkenlaan bouwkundig weer dicht gemaakt worden. Dit kan dan gelijktijdig gecombineerd worden met een renovatie en verduurzaming. Eventuele nieuwbouw van gymzalen voor RSG Wolfsbos kan geclusterd worden bij de sporthal Valkenlaan.

Bouwjaar 1976		Sporthal Valkenlaan Beheer: Gemeente		L x B x H 45 x 28 x 7	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Redelijk	Energie-label = D	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 31,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 3 zaaldelen (106 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	60,75	104,25		
	Totaal zaaldelen	1,66	2,79		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	50%	61%	48%	60%
	Weekend (8:00 - 23:00)	45%	45%	45%	45%

Sportcomplex Activum

Het Activum is een grote sportaccommodatie met twee sporthallen ('De Ring' en 'Het Stadion') en een gymzaal ('De Gym'). Het sportcomplex is gebouwd in 2016 ten behoeve van het bewegingsonderwijs van de omliggende VO-scholen.

Alle acht zaaldelen zijn binnen de beschikbare onderwijscapaciteit volledig vol geroosterd voor het onderwijs.

Met name in de winterperiode zijn de twee sporthallen druk bezet. In de piekuren (17:00 tot 22:00 uur) is de bezetting van het 'Stadion' zelfs 100% in de winterperiode. Er is dan geen ruimte voor verenigingen om extra uren af te nemen. Ook in 'De Ring' is nauwelijks ruimte voor extra verhuur in de piekuren.

Opvallend is dat het sportcomplex in de weekenden vrijwel niet wordt verhuurd. De bezetting in de weekenden berust vooral op ad hoc gebruik. Voor een sportcomplex van dergelijke omvang is dit ongebruikelijk.

De gymzaal wordt vooral door verenigingen gebruikt voor één of twee uur per week. Mogelijk dat die verenigingen die uren niet in een andere sporthal of sportzaal kwijt konden.

Conclusie is dat het sportcomplex geen afwijkende investeringen behoeft ten opzichte van het MJOP.

Advies is nader te inventariseren in hoeverre de bezetting in de weekenden verhoogd kan worden en in hoeverre het mogelijk is om een meer 'open' sportpark te realiseren, waarbij bijvoorbeeld gezamenlijk een (vernieuwend) sport- en beweegaanbod wordt ontwikkeld om binnen en buiten te sporten.

Bouwjaar 2016		Het Activum - Het Stadion		L x B x H 56 x 28 x 9	
Beheer: Gemeente					
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	Energielabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 24,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 4 zaaldeel (160 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	121	154,58		
	Totaal zaaldelen	3,03	3,86		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	53%	81%	53%	80%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	37%	0%	37%

Bouwjaar 2016		Het Activum - De Ring		L x B x H 44 x 24 x 7	
Beheer: Gemeente					
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	Energielabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 24,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 3 zaaldeel (120 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	81,25	96,75		
	Totaal zaaldelen	2,03	2,42		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	22%	68%	22%	67%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	33%	0%	33%

Bouwjaar 2016		Het Activum - De Gym		L x B x H 22 x 14 x 5	
Beheer: Gemeente					
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Uitstekend	Energielabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 24,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (40 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	27,5	34,5		
	Totaal zaaldelen	0,69	0,86		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	57%	63%	26%	31%
	Weekend (8:00 - 23:00)	3%	3%	3%	3%

Sportzaal Eduwiek

Sportzaal Eduwiek bevindt zich in het noorden van de stad Hoogeveen. De sportzaal is gebouwd in 2016 en gekoppeld aan het Roelof van Echten College, VSO-school van RENN4.

De onderhoudsstaat is goed en de accommodatie wordt door de gebruikers als goed beoordeeld, met als aandachtspunten de inventaris, klimaatbeheersing en schoonmaak. Kortom in algehele zin wordt de beoordeling van het gebouw als goed bevonden. Echter zijn er een aantal aandachtspunten benoemd, waarvan het goed is om als eigenaar nadere inventarisatie naar te doen in samenspraak met de gebruikers. Verder is het goed te noemen dat de gemeente geen eigenaar is van sportzaal Eduwiek en daarom geen zeggenschap heeft over verdere ontwikkelingen van deze sportzaal.

Afhankelijk van de ontwikkelingen binnen het SO-cluster, biedt sportzaal Eduwiek een geografisch gunstige bestemming voor het gymnastiekonderwijs voor de VSO scholen De Atlas en De Windroos.

Van Sportzaal Eduwiek zijn geen gebruiksgegevens bekend.

Bouwjaar 2016		Sportzaal Eduwiek		L x B x H	
		Beheer: Onderwijs		28 x 22 x 5,5	
Functie	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud =	EnergieLabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = onbekend				
Financiën	MJOP = € /m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	18	0		
	Totaal zaaldelen	0,69	0		
Bezetting Verenigingen			Heden		Prognose
	Week (16:00 - 23:00)	21%	56%	31%	65%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

Bouwjaar	2013				
Gymzaal MFC Nieuwlande Beheer: Stichting					
L x B x H 21 x 12 x 5					
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	EnergieLabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 36,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	6,0	9,5		
	Totaal zaaldelen	0,23	0,37		
Bezetting Verenigingen		Heden			
		Prognose			
	Week (16:00 - 23:00)	17%	17%	19%	19%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

Bouwjaar	1960				
Sporthal De Marke Beheer: Gemeente					
L x B x H 42 x 22 x 7					
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Redelijk	EnergieLabel = B	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 37,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	18,0	27,25		
	Totaal zaaldelen	0,69	1,05		
Bezetting Verenigingen		Heden			
		Prognose			
	Week (16:00 - 23:00)	41%	72%	44%	98%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	18%	0%	25%

Bouwjaar	1989				
Sporthal De Brug Beheer:					
L x B x H 44 x 22 x 7					
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	EnergieLabel = B	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 32,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	9,0	15,0		
	Totaal zaaldelen	0,35	0,58		
Bezetting Verenigingen		Heden			
		Prognose			
	Week (16:00 - 23:00)	12%	39%	13%	47%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	32%	0%	32%

De Marke

OBS Oostenbrink

PCBS het Mozaïek

HOLLANDSCHEVELD

CBS de Hoeksteen
OBS de Driesprong

MFC Nieuwlande

NIEUWLANDE

ZUIDEROPGAANDE

ELIM

OBS Vogelvlucht

De Brug

PCBS de Palm

PCBS het Mozaïek

7.6 Hollandscheveld, Elim en Nieuwlande

Sporthal De Marke

Sporthal de Marke heeft ruim voldoende ruimte voor het onderwijs.

Doordeweeks is de bezetting door verenigingen redelijk tot goed (met name in de winterperiode is de bezetting hoog, omdat dan de korfbalvereniging HHV veel gebruik maakt van de hal). Daarnaast heeft de korfbalvereniging aangegeven meer uren te willen afnemen. Bij extra verhuur van één of meer verenigingen kan in de winterperiode een tekort ontstaan. In de weekenden is er minimaal bezetting (wederom in de winter meer dan in het reguliere seizoen).

De sporthal wordt daarbij zowel functioneel als technisch als matig beoordeeld door de huidige gebruikers. Een aantal tekortkomingen die door de gebruikers worden waargenomen zijn:

- Niet opdeelbaar in drieën/vieren, daardoor te weinig uren beschikbaar voor meerdere verenigingen (later meer). De zaal is ruim 40 jaar geleden gebouwd o.b.v. een lager inwonersaantal in Hollandscheveld e.o. dan nu het geval is.
- Geen/zeer beperkte uitloop aan de zijkant.
- Vloer is al het hele seizoen erg glad. Mensen ervaren bovendien weinig demping.
- Algemeen binnen: Mensen met een lichamelijke handicap (rolstoelgebruikers) kunnen nergens terecht om op het speelveld te kijken.
- Entree is niet uitnodigend. Oubollig, geen fijne geur, donker, laag, leegstaand en donkere beheerdersruimte et cetera. De entree is de eerste indruk van gasten die op bezoek komen.
- Geen rechtstreekse toegang vanuit verkeersruimten naar het speelveld. Een trainer/begeleider moet altijd via een kleedkamer.
- Heel beperkt zicht vanuit de kantine op het speelveld.
- Te weinig kleedkamers, op bepaalde momenten te druk.
- Geen overloop in de buurt qua parkeerplaatsen bij grotere wedstrijden/ evenementen, waardoor het op bepaalde momenten te vol kan staan.

De onderhoudsstaat wordt conform de NEN 2767 als redelijk beoordeeld. Het te verwachten onderhoud voor de komende 10 jaar ligt iets boven het gemiddelde met € 37/m² bvo. Met name in 2025 en 2030 worden hoge onderhoudslasten verwacht.

De afmeting van sporthal De Marke voldoet niet aan de afmetingen voor verenigingsport (specifiek voor wedstrijden van korfbal, handbal en zaalvoetbal). Basketbal op meerdere velden is daarnaast ook geen optie. Volleybal en badminton hangt af van het (ambitie)niveau.

In het geval dat er een extra scheidingswand geplaatst kan worden, ontstaan er drie zaaldelen van 14 x 22 m (exclusief de scheidingswanden zelf), wat voor het primair onderwijs prima zaalafmetingen zijn (= norm KVLO 308 m²). Echter biedt de sporthal momenteel al voldoende ruimte voor het onderwijs, dus een scheidingswand plaatsen met als argumentatie de bezetting van onderwijs is niet gegrond.

Er ligt daarmee vooral een latente wens bij de sportverenigingen om te komen tot een passende accommodatie die kan voorzien in de vraag naar trainingen en wedstrijden, waarbij de vraag voor ligt in hoeverre het haalbaar is om te komen tot een nieuwe sporthal (met meerdere zaaldelen). Lopende dit onderzoek is vanuit de gemeente onderzoek gedaan, waarbij een aantal scenario's wordt uitgewerkt. Hierbij gaat het om een uitwerking van scenario's op bijvoorbeeld renovatie (inclusief uitbreiding) en nieuwbouw van een sporthal op verschillende beoogde locaties.

Gezien de te verwachten hoge onderhoudslasten, de tekortkomingen die door de gebruikers worden ervaren, het niet voldoen van de hal aan de NOC*NSF-norm en de latente behoefte bij de sportverenigingen voor meer ruimte en functionaliteiten, ligt nieuwbouw meer voor de hand ten opzichte van renovatie en is het advies tot nieuwbouw over te gaan.

Bouwjaar 1960		Sporthal De Marke		L x B x H	
		Beheer: Gemeente		42 x 22 x 7	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Redelijk	Energie label = B	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = ≥ 700m ³ /h per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 37,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	18,0	27,25		
	Totaal zaaldelen	0,69	1,05		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	41%	72%	44%	98%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	18%	0%	25%

Sporthal De Brug

Sporthal De Brug is gebouwd in 1989. Het dorp heeft destijds, met beschikbare middelen voor een gymzaal, deze sporthal gebouwd. De sporthal is gebouwd door en voor de gemeenschap binnen Elim. De sporthal scoort redelijk tot goed op belevingswaarde en onderhoudsstaat.

Qua bezetting is er echter geen bestaansrecht voor een sporthal. Het onderwijs maakt 15 uur per week gebruik van de sporthal, wat neerkomt op een behoefte van 0,58 zaaldelen terwijl er een capaciteit van twee zaaldelen is. Bovendien is ook de bezetting door verenigingen niet hoog. In de winterperiode is de Elimse korfbalclub de grootste huurder. Buiten de winterperiode is de bezetting zeer minimaal.

Advies is om op korte termijn geen extra investeringen te doen en op termijn onderzoek te doen naar instandhouding van deze sporthal wegens de beperkte bezetting van de sporthal.

Bouwjaar 1989	Sporthal De Brug Beheer:			L x B x H 44 x 22 x 7	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energie label = B	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaal-deel				
Financiën	MJOP = € 32,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 2 zaaldelen (52 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	9,0	15,0		
	Totaal zaaldelen	0,35	0,58		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	12%	39%	13%	47%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	32%	0%	32%

Gymzaal MFC Nieuwlande

Gymzaal MFC Nieuwlande is onderdeel van het MFC met de basisscholen OBS De Driesprong en De Hoeksteen. De gymzaal is gebouwd in 2013, voor het onderwijs, en voldoet aan de VNG-norm (niet aan de KVLO-norm). De onderhoudsstaat is goed. In 2028 wordt de eerste grote onderhoudsgreep verwacht. Dit is gebruikelijk na 15 jaar. De bezetting door onderwijs en verenigingen is minimaal. Er is geen bezetting in het weekend. De gymzaal is wel gemeentelijk eigendom, maar beheer is overgedragen aan een stichting.

Advies is om de gymzaal in stand te houden, dit om het huidige bewegingsonderwijs en de verenigingssporten te kunnen blijven faciliteren in de toekomst. De accommodatie behoeft daarmee geen extra investeringen.

Bouwjaar 2013	Gymzaal MFC Nieuwlande Beheer: Stichting			L x B x H 21 x 12 x 5	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energie label =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaal-deel				
Financiën	MJOP = € 36,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	6,0	9,5		
	Totaal zaaldelen	0,23	0,37		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	17%	17%	19%	19%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

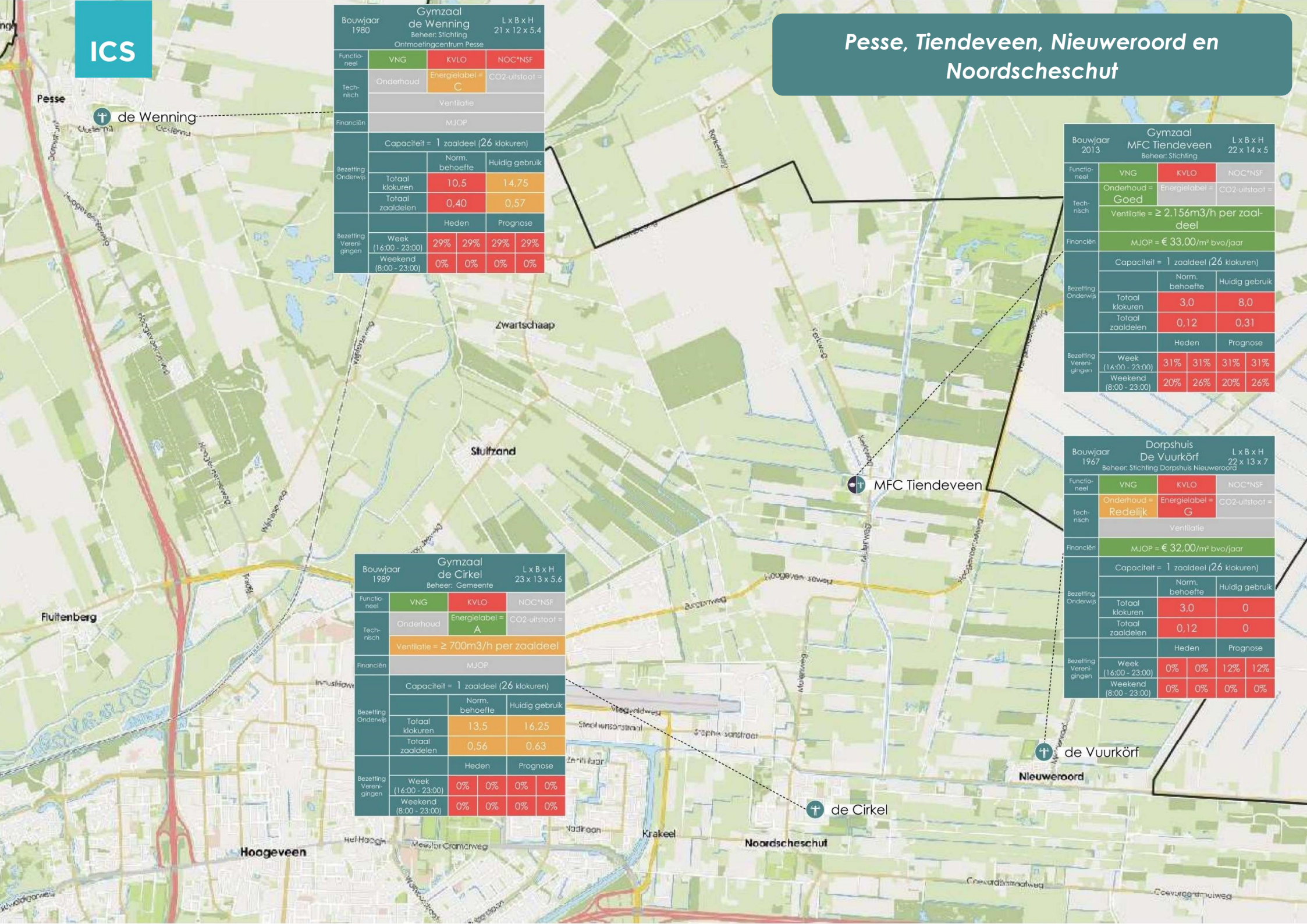
Pesse, Tiendeveen, Nieuweoord en Noordscheschut

Bouwjaar	Gymzaal de Wenning			L x B x H
1980	Beheer: Stichting Ontmoetingscentrum Pesse			21 x 12 x 5,4
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF	
Technisch	Onderhoud	Energie label = C	CO2-uitstoot =	
Financiën	Ventilatie			
	MJOP			
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)			
		Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	10,5	14,75	
	Totaal zaaldelen	0,40	0,57	
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	29%	29%	29%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%

Bouwjaar	Gymzaal MFC Tiendeveen			L x B x H
2013	Beheer: Stichting			22 x 14 x 5
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF	
Technisch	Onderhoud = Goed	Energie label =	CO2-uitstoot =	
Financiën	Ventilatie = ≥ 2.156m ³ /h per zaaldeel			
	MJOP = € 33,00/m ² bvo/jaar			
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)			
		Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	3,0	8,0	
	Totaal zaaldelen	0,12	0,31	
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	31%	31%	31%
	Weekend (8:00 - 23:00)	20%	26%	20%

Bouwjaar	Gymzaal de Cirkel			L x B x H
1989	Beheer: Gemeente			23 x 13 x 5,4
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF	
Technisch	Onderhoud	Energie label = A	CO2-uitstoot =	
Financiën	Ventilatie = ≥ 700m ³ /h per zaaldeel			
	MJOP			
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)			
		Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	13,5	16,25	
	Totaal zaaldelen	0,56	0,63	
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	0%	0%	12%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%

Bouwjaar	Dorpshuis De Vuurkorf			L x B x H
1967	Beheer: Stichting Dorpshuis Nieuweoord			22 x 13 x 7
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF	
Technisch	Onderhoud = Redelijk	Energie label = G	CO2-uitstoot =	
Financiën	Ventilatie			
	MJOP = € 32,00/m ² bvo/jaar			
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)			
		Norm. behoefte	Huidig gebruik	
	Totaal klokuren	3,0	0	
	Totaal zaaldelen	0,12	0	
Bezetting Verenigingen		Heden	Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	0%	0%	12%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%

7.7 Pesse, Tiendeveen, Nieuweroord en Noordscheschut

Gymzaal MFC Tiendeveen

Gymzaal MFC Tiendeveen is evenals de gymzaal in Nieuwlande onderdeel van een MFC. De gymzaal is gebouwd in 2013 voor het onderwijs en voldoet aan de VNG-norm, maar net niet aan de KVLO-norm. De onderhoudsstaat is goed en wordt goed beoordeeld door de gebruikers. In 2028 wordt de eerste grote onderhoudsgreep verwacht. Dit is gebruikelijk na 15 jaar. De bezetting door onderwijs en verenigingen is dan wel minimaal, maar heeft wel een belangrijke functie ten behoeve van het bewegingsonderwijs en het sporten in de kern Tiendeveen.

De accommodatie behoeft geen aanpassingen en het advies is om de gymzaal in stand te houden.

Bouwjaar 2013		Gymzaal MFC Tiendeveen		L x B x H	
		Beheer: Stichting		22 x 14 x 5	
Functie	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Goed	Energielabel =	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 2.156\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP = € 33,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	3,0	8,0		
	Totaal zaaldelen	0,12	0,31		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	31%	31%	31%	31%
	Weekend (8:00 - 23:00)	20%	26%	20%	26%

Gymzaal De Wenning

Gymzaal De Wenning in Pesse is een gymzaal die gebouwd is in 1980. De zaal voldoet qua afmetingen aan de VNG-norm (niet aan de KVLO-norm). De onderhoudsstaat is goed en de te verwachten onderhoudslasten voor de komende tien jaar zijn gemiddeld. De bezetting is laag. De gymzaal wordt voornamelijk door het onderwijs gebruikt (OBS De Posthoorn en School met de Bijbel De Akker) en er is nauwelijks verhuur aan verenigingen. In het weekend is er geen structurele verhuur. De gymzaal is geen gemeentelijk eigendom, maar eigendom van Stichting Ontmoetingscentrum Pesse en heeft eveneens een dorpsfunctie.

Advies is om gymzaal De Wenning in stand te houden.

Bouwjaar 1980		Gymzaal de Wenning		L x B x H	
		Beheer: Stichting Ontmoetingscentrum Pesse		21 x 12 x 5,4	
Functie	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud	Energielabel = C	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie				
Financiën	MJOP				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	10,5	14,75		
	Totaal zaaldelen	0,40	0,57		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	29%	29%	29%	29%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

Gymzaal De Cirkel

Gymzaal De Cirkel gebouwd in 1989 (maar wel met energielabel A), wordt goed beoordeeld door de gebruikers, zowel op functioneel als ook op technisch vlak. Voldoet qua afmetingen aan de VNG-norm, net niet aan de KVLO-norm. Het huidige onderwijsgebruik is passend voor in de gymzaal. Naast het onderwijs zijn er geen gebruikers van de gymzaal. Een inspectierapport (conform NEN 2767) en het MJOP is niet beschikbaar. Gymzaal De Cirkel is voor basisschool De Regenboog een belangrijke accommodatie voor het aanbieden van het bewegingsonderwijs. Het advies is om op basis van het op te stellen MJOP te kijken of deze accommodatie in aanmerking komt voor renovatie.

Bouwjaar	Gymzaal de Cirkel			L x B x H	
1989	Beheer: Gemeente			23 x 13 x 5,6	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud	Energielabel = A	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie = $\geq 700\text{m}^3/\text{h}$ per zaaldeel				
Financiën	MJOP				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	14,5	16,25		
	Totaal zaaldelen	0,56	0,63		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

Gymzaal Dorpshuis De Vuurkorf

Gymzaal De Vuurkorf in Nieuweroord is onderdeel van het dorpshuis en is de oudste accommodatie in de gemeente. De gymzaal is geen gemeentelijk eigendom, maar eigendom van Stichting Dorpshuis Nieuweroord. Het energielabel is slecht, maar de onderhoudsstaat wordt wel als goed beoordeeld. Ook de verwachte onderhoudslasten voor de komende tien jaar zijn gemiddeld en daarmee niet te hoog. De gymzaal voldoet qua afmetingen aan de VNG-norm, net niet aan de KVLO-norm. Over de bezetting is niets bekend, omdat er geen rooster beschikbaar is.

Bouwjaar	Dorpshuis De Vuurkorf			L x B x H	
1967	Beheer: Stichting Dorpshuis Nieuweroord			22 x 13 x 7	
Functioneel	VNG	KVLO	NOC*NSF		
Technisch	Onderhoud = Redelijk	Energielabel = G	CO2-uitstoot =		
	Ventilatie				
Financiën	MJOP = € 32,00/m ² bvo/jaar				
Bezetting Onderwijs	Capaciteit = 1 zaaldeel (26 klokuren)				
		Norm. behoefte	Huidig gebruik		
	Totaal klokuren	3,0	0		
	Totaal zaaldelen	0,12	0		
Bezetting Verenigingen		Heden		Prognose	
	Week (16:00 - 23:00)	0%	0%	12%	12%
	Weekend (8:00 - 23:00)	0%	0%	0%	0%

De gymzaal is centraal gelegen en is een belangrijke accommodatie in relatie tot het bewegingsonderwijs voor basisschool De Hoeksteen. Het advies is om deze accommodatie na het verlopen van het huidige MJOP in aanmerking te laten komen voor nieuwbouw. Echter valt deze gymzaal, omdat deze niet in gemeentelijk eigendom is, valt de scope van dit integraal accommodatieplan.

8. Ontwikkelingen en financiën

8.1 Uitgangspunten

Type accommodatie	Oppervlak totale accommodatie	Oppervlak sportvloer	Investering (per m ² bvo, inclusief btw)
Gymzaal	550 m ² bvo	308 m ²	€ 3.100,00
Sportzaal	1.004 m ² bvo	616 m ²	€ 3.250,00
Sporthal met drie zaaldelen	1.974 m ² bvo	1.344 m ²	€ 3.350,00
Turnhal			€ 5.500.000,00
Sloopkosten	Per object verschillend		

Tabel 6 - Overzicht investeringsbedragen per type sportaccommodatie

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:

- Alle bedragen zijn inclusief btw en prijspeil januari 2023;
 - Bedragen in de toekomst worden niet geïndexeerd;
 - Prijsstijgingen tot start/einde bouw door bouwkostenontwikkelingen zijn niet meegenomen;
 - Nieuwe sportaccommodaties worden BENG gerealiseerd;
 - Voor nieuwbouw van een gymzaal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 3.100 per bruto vierkante meter;
 - Voor nieuwbouw van een sportzaal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 3.250 per bruto vierkante meter;
 - Voor nieuwbouw van een sporthal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 3.350 per bruto vierkante meter;
 - Voor nieuwbouw van een turnhal wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 5.500.000;
 - Bij renovatie is het uitgangspunt 70% van de nieuwbouwprijs;
 - Uitgangspunt voor het energieconcept is een warmtepompsysteem. Aansluiten op een warmtenet (stadsverwarming) geeft meerkosten voor met name de (nuts)aansluiting;
- In de doorrekening wordt rekening gehouden met een opslag op de berekende investeringskosten per project van 10%. Deze eenmalige kosten zijn bedoeld als opslag voor specifieke extra investeringskosten zoals bijvoorbeeld bijzondere kosten om het terrein aan te sluiten op het openbaar gebied, kosten om verkeersinfrastructuur rond een locatie aan te passen of kosten voor (extra) geluidsmaatregelen. Kosten die locatie specifiek zijn en pas redelijkerwijs kunnen worden voorzien op het moment dat de planvorming verder wordt uitgewerkt. Bij ieder project wordt rekening gehouden met die 10% opslag, maar houden we er ook rekening mee dat niet voor elk project dergelijke kosten uiteindelijk gemaakt hoeven te worden.

Geen onderdeel van de investeringskosten en opslagen zijn:

- Kosten voor aankoop grond;
- Kosten voor het bouwrijp maken zijn niet opgenomen in de kostenramingen;
- Eventuele eenmalig afboeken van boekwaarde bij nieuwbouw en eventuele lopende boekwaarden;
- Kosten en baten bij eventueel afstoten van gebouwen en gronden;
- Eventuele kosten voor het verleggen van kabels en leidingen. In een vervolgtraject dient dit verder te worden onderzocht;
- Eventuele kosten voor sanering van vervuilde grond. In een vervolgtraject dient de bodem verder te worden onderzocht;
- Kosten voor eerste inrichting gymzaal (conform KVLO) zijn niet opgenomen;
- Gemeentelijke plan- en apparaatskosten zijn niet opgenomen in de kostenramingen;
- Consequenties uit eventuele flora- en fauna activiteiten (bescherming van soorten);
- Consequenties uit eventuele waterschapsverordening;
- Consequenties voor de exploitatiekosten;
- Eventuele tijdelijke huisvesting en verhuiskosten;
- Exclusief kosten voor ENG.

8.2 Investerings per regio

Op basis van het advies in het voorgaande hoofdstuk zijn in deze paragraaf de scenario's per gebied samengevat en worden de daarbij behorende globale investeringen in beeld gebracht, waarbij de uitgangspunten genoemd in paragraaf 8.1 aan de basis liggen. Verfijning op deze ramingen dienen in nadere onderzoeken gedaan te worden.

8.2.1 De Weide

Accommodatie	Scenario	Uitvoeringsjaar	Investering (inclusief btw)
Sporthal Trasselt	Onderzoek naar het aanbrengen van een tweede scheidingswand	2025	n.t.b.
	In stand houden	n.v.t.	€ -
Gymzaal Booyenverlaat	Nieuwbouw	2026	€ 1.705.000
Gymzaal Curiestraat	Onderzoek tot afstoten	2028	n.t.b.

8.2.2 Centrum, Zuid, Krakeel

Accommodatie	Scenario	Uitvoeringsjaar	Investering (inclusief btw)
Turnhal - volleybalhal	Tweede zaaldeel scheiden d.m.v. een net	2025	n.t.b.
	In stand houden	n.v.t.	€ -
Gymzaal Zuiderbreedte	In stand houden	n.v.t.	€ -
Gymzaal Boekenbergh-straat	Vernieuwen tot KVLO zaal	2028	€ 1.705.000

Sportzaal MFC Makreel	In stand houden	n.v.t.	€ -
-----------------------	-----------------	--------	-----

8.2.3 Wolfsbos, Activum en Eduwiek

Accommodatie	Scenario	Uitvoeringsjaar	Investering (inclusief btw)
Het Activum - Stadion	In stand houden	n.v.t.	€ -
Het Activum – De Ring	In stand houden	n.v.t.	€ -
Het Activum – De Gym	In stand houden	n.v.t.	€ -
Sporthal Valkenlaan	Renoveren	2026	€ 5.100.000
Sportzaal Eduwiek	In stand houden	n.v.t.	€ -
Gymzaal Wielewaal	Nieuwbouw	2032	€ 1.705.000

8.2.4 Hollandscheveld, Elim en Nieuwlande

Accommodatie	Scenario	Uitvoeringsjaar	Investering (inclusief btw)
Sporthal De Marke	Nieuwbouw	2028	€ 6.613.000
Sporthal De Brug	Onderzoek naar instandhouding	2032	Afhankelijk van uitkomst onderzoek
Gymzaal MFC Nieuwlande	In stand houden	n.v.t.	€ -

8.2.5 Pesse, Tiendeveen, Nieuweroord en Noordscheschut

Accommodatie	Scenario	Uitvoeringsjaar	Investering (inclusief btw)
Gymzaal MFC Tiendeveen	In stand houden	n.v.t.	€ -
Gymzaal De Wenning	In stand houden	n.v.t.	€ -
Gymzaal De Cirkel	In stand houden	n.v.t.	€ -
Gymzaal De Vuurkörf	In stand houden	n.v.t.	€ -

De totale investering komt hiermee neer op € 16.828.000.

8.3 Investeringsagenda voor gemeente Hoogeveen

Voor de totale bewegingsonderwijsportefeuille is er een prioritering gemaakt voor de gemeente Hoogeveen. De gemeente is verantwoordelijk voor de investeringen in de betreffende gymzalen, sportzalen of sporthallen. Hierbij is gekeken naar het combineren van de onderzoeken om een scheidingswand of -net te plaatsen waarbij het voordelig kan zijn op het gebied van financiën en expertise om deze onderzoeken gelijktijdig bij eenzelfde bureau te laten plaatsvinden. De kosten zijn sterk afhankelijk van het ambitieniveau welke gemeente Hoogeveen stelt aan een scheidingswand.

Ook wordt bij het volgen van de investeringsagenda het capaciteitsvraagstuk bij Sporthal Valkenlaan aangepakt. Daarnaast wordt direct aangehaakt op het verouderde bestaande gebouw welke in aanmerking komt voor renovatie.

Accommodatie	Scenario	Uitvoeringsjaar	Investering (inclusief btw)
Sporthal Trasselt	Onderzoek naar scheidingswand	2025	Afhankelijk van uitkomst onderzoek
Turnhal - volleybalhal	Onderzoek naar scheidingswand	2025	Afhankelijk van uitkomst onderzoek
Gymzaal Booyenverlaat	Nieuwbouw	2026	€ 1.705.000
Sporthal Valkenlaan	Renoveren	2026	€ 5.100.000
Gymzaal Boekenbergh-straat	Vernieuwen tot KVLO zaal	2028	€ 1.705.000
Gymzaal Curiestraat	Onderzoek tot afstoten	2028	Afhankelijk van uitkomst onderzoek
Sporthal de Marke	Nieuwbouw	2028	€ 6.613.000
Gymzaal Wielewaal	Nieuwbouw	2032	€ 1.705.000
Sporthal De Brug	Onderzoek naar instandhouding	2032	Afhankelijk van uitkomst onderzoek

8.4 Investerings in relatie tot duurzaamheid

Met het oog op de klimaatdoelstellingen kan er gekeken worden naar diepgaandere investeringen om voor te sorteren op de maatregelen volgend uit deze doelstellingen:

- Isoleren door het verbeteren van de dak-, vloer- en spouwmuurisolatie maar ook het toepassen van HR++ glas om de temperatuur meer te reguleren.
- Zonnepanelen zijn uitstekend toepasbaar op de vaak platte daken van gymzalen en sporthallen.
- Met warmtepompen zetten gemeenten de eerste stap om de temperatuur in de sportzalen en douches op een duurzame en aardgasvrije manier mogelijk te maken.
- Balansventilatie is een manier om de warmteterugwinning te kunnen benutten.
- Het type verlichting scheelt veel kosten in gebruik. Hier dient wel gekeken te worden naar type verlichting en welke gevolgen dit heeft voor het sporten in de zaal. Zo kan te fel licht uitputtend zijn en kan te donker licht vermoeiend zijn.

Onderstaande tabel laat zien welke investeringsbedragen per maatregel binnen een bepaalde labelklasse benodigd zijn. Op deze wijze is het mogelijk om in samenspraak met de MJOP's en de conditiemetingen, de kosten inzichtelijk te maken voor het verduurzamen van de binnensportaccommodaties.

Labelklasse	F-G	D-E	B-C	A-B
Renovatie naar gasloos/ENG	€ m2 BVO	€ m2 BVO	€ m2 BVO	€ m2 BVO
HR++	€ 32	€ 32	€ 25	€ 15
Vloerisolatie	€ 42	€ 25	€ 25	
Zonnepanelen	€ 182	€ 182	€ 182	€ 182
Warmtepomp (verwarming + tapwater)	€ 166	€ 166	€ 166	€ 166
Balansventilatie warmteterugwinning	€ 73	€ 73	€ 73	€ 73
Dakisolatie	€ 228	€ 150	€ 150	
Spouwisolatie	€ 16	€ 16		
Verlichting	€ 30	€ 30	€ 20	€ 10
Uitbreiden elektrische installatie	€ 32	€ 32	€ 32	€ 25
Onvoorzien	€ 200	€ 150	€ 100	€ 50
	€ 1.001	€ 856	€ 773	€ 521
Staartkosten aannemer	€ 150	€ 128	€ 116	€ 78
Bijkomende kosten: adviseur, V&T etc	€ 200	€ 171	€ 155	€ 104
Totaal per m2 BVO exclusief BTW	€ 1.351	€ 1.156	€ 1.044	€ 703

9. Conclusies en aanbevelingen

Dit rapport laat zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin zien, hoe het met de binnensportaccommodaties is gesteld in gemeente Hoogeveen. Per gebied is vervolgens inzichtelijk gemaakt waar de knelpunten liggen en wat de scenario's c.q. denkrichtingen zijn, voor zowel het accommoderen van het bewegingsonderwijs als ook de verenigingssport. Het onderzoek wijst in algehele zin uit dat het huidige en toekomstige faciliteren van het bewegingsonderwijs en de verenigingssporten er zich geen capaciteitsproblemen (tekort of overmaat) zullen voordoen.

Wanneer het gaat om het onderhoud van de accommodaties dan voorziet de gemeente conform de MJOP's bij een redelijk aantal sportaccommodaties op termijn een grote kostenposten in relatie tot groot onderhoud. In veel van deze gevallen is het advies om voor deze termijn de afweging te maken.

Aanbevelingen

- Verbinding met Integraal Huisvestingsplan onderwijs: Het advies is de uitkomsten van dit onderzoek, voor wat betreft de onderwijsbehoefte bewegingsonderwijs, mee te nemen in de herijking van het IHP van 2021.
- Herprogrammering: Het advies is dat wanneer er bij sporthallen sprake is van een grote druk op de bezetting (tijdens piekuren) te kijken naar een herprogrammering: in hoeverre kunnen verenigingen die sporten aanbieden zoals bijvoorbeeld badminton, volleybal, gymnastiek, tafeltennis een plek krijgen in een gym- dan wel sportzaal? Zo zijn er sporten die niet per definitie in een sporthal geaccommodeerd hoeven te worden, zie hiervoor ook pagina 9 van dit rapport. Het aanwijzen van kernaccommodaties voor de weekenden voorkomt dat een binnensportaccommodatie slechts voor enkele uren geopend hoeft te worden. Het samenkomen van sporten geeft het gevoel van een sportcentrum en voorziet een uitstekend gevuld rooster. Deze ontwikkeling geldt voor de binnensportaccommodaties binnen de stad Hoogeveen daar de overige kernen een lange reisafstand kennen naar een afwijkende accommodatie. Concrete voorbeelden op dit vlak zijn te nemen heroverwegingen rondom Het Activum, Sporthal Trasselt en Turnvolleybalhal.
- Veranderende wensen en behoeften sportaccommodaties: Verder is het aan te bevelen om bij nieuwbouw van sporthallen stil te staan bij de veranderende wensen en behoeften van (nieuwe) gebruikers en de vraag te stellen in hoeverre er één op één een nieuwe 'standaard' sporthal wordt (terug)gebouwd of dat een sportzaal ook kan volstaan? De aanbeveling is hierbij om dus goed inzage te krijgen voor welke doeleinden en voor welke groepen er uiteindelijk een nieuwe binnensportaccommodatie gebouwd wordt en richtlijnen te hanteren vanuit de VNG, KVLO en het NOC*NSF. Verder worden accommodaties vaker ingezet voor (grootschalige) evenementen en maatschappelijke activiteiten/algemeen belang (onder andere verkiezingen en vaccinaties). Kortom het bouwen (en ook renoveren) van accommodaties vraagt om maatwerk.
- Keuzemomenten: voor verschillende accommodaties is gekeken naar het MJOP en het jaar van een verwachte grote uitgave. Om financieel een weloverwogen keuze te maken wordt voor dit jaar geadviseerd om te kijken naar een mogelijke investering tot renovatie of (ver)nieuwbouw om geen onnodige investeringen te doen voor de betreffende accommodatie.
- Verduurzaming: om een beeld te krijgen van investeringen in relatie tot het verduurzamen van de accommodaties, is het aan te bevelen om dit per accommodatie inzichtelijk te maken, op basis van het vastgestelde danwel fictieve energielabel, de conditiemeting en de MJOP's van de betreffende accommodaties.
- Daadwerkelijk gewenste uren bewegingsonderwijs: Uitgangspunt is dat gemeente, waar het kan, de daadwerkelijke benodigde uren faciliteert. Mocht de situatie zich voordoen dat er sprake is van ondercapaciteit, dan is het aan te bevelen om samen met de betreffende scholen verdiepend onderzoek te doen naar bijvoorbeeld (een betere) programmering van de betreffende accommodatie(s), benutting van nabijgelegen

accommodaties en/of anders accommoderen van het bewegingsonderwijs (bijvoorbeeld in de openlucht) en op deze wijze in te spelen op trends en ontwikkelingen.

Bijlagen

- Normatieve ruimtebehoefte bewegingsonderwijs
- Sportverenigingen met gebruik accommodatie
- Factsheets binnensportaccommodaties

ICS

ADVISEURS

Colofon

Datum: 22 februari 2024
Auteur(s): Wouter Hoogland, Marieke Slits, Michel de Boer en Tijmen Bruil
Gereviewd door: Michel de Boer

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27

